

KOMUNIKATY

ODDZIAŁU MAZOWIECKIEGO
STOWARZYSZENIA MUZEALNIKÓW POLSKICH

ODDZIAŁ MAZOWIECKI

NR 15

GRUDZIEŃ 2008

MUZEUM WARSZAWY

Muzeum Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej, ul. Piwna 31/33, tel. 022 831-71-79, fax 022 831-71-79, muzeumfarmacji@mhw.pl, www.muzeumfarmacji.mhw.pl

Muzeum Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej /Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy w dniu 6 kwietnia 2006 r. otworzyło swoją nową siedzibę na Warszawskiej Starówce, przy ul. Piwnej 31/33. To niezwykle prestiżowe miejsce daje niepowtarzalną szansę prezentowania historii

zawodu i osiągnięć naukowej farmacji w miejscu, które historycznie jest związane z narodzinami warszawskiego aptekarstwa. Blisko wylotu ulicy Piwnej w 1602 r. powstał budynek Apteki Królewskiej.

Warszawscy farmaceuci już pod koniec XIX wieku rozpoczęli starania o utworzenie muzeum farmacji. Pięćdziesiąt osiem lat zabiegów zwyciężyła zupełnie II wojna światowa. Idea utworzenia muzeum powróciła w 1979 r., w Oddziale Warszawskim Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego dzięki energicznym staraniom ówczesnego prezesa Oddziału dra Kazimierza Radeckiego. Pozyskał on jako sponsora Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Farmaceutycznego „CEFARM” i w 1985 r. w lokalu udostępnionym przez to przedsiębiorstwo przy ul. Marszałkowskiej 72 zostało otwarte Muzeum Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej. Pierwszym kustoszem został dr Teodor Kikta. Muzeum zajmowało trzy pokoje na pierwszym piętrze zabytkowej kamienicy, niestety tylko z wejściem kuchennym, drewnianymi schodami. Środowisko farmaceutyczne wspaniale zareagowało na wieść o nowoutworzonym Muzeum. Większość naszych eksponatów to dary od byłych aptekarzy lub ich spadkobierców.

Lokal przy ulicy Marszałkowskiej był cenny nie tylko z powodu centralnego położenia. Ten adres od czasów odzyskania niepodległości związany był z apteką i z bardzo wyjątkową jej właścicielką. Otóż w 1933 roku koncesję na otwarcie apteki w tej neogotyckiej kamienicy uzyskała mgr Antonina Leśniewska, pierwsza kobieta, która uzyskała dyplom magistra farmacji w Rosji i właścicielka pierwszej na świecie żeńskiej apteki oraz szkoły farmaceutycznej dla kobiet w St. Petersburgu - nasza patronka. Jej losy można

było odtworzyć dzięki zachowanemu przez rodzinę, a obecnie znajdującemu się w Muzeum, pamiątnikowi zatytułowanemu „Nieprzetartym szlakiem” z 1901 roku, którego jedyny zachowany egzemplarz, wydany po rosyjsku w St. Petersburgu, znajduje się w naszych zbiorach. Oprócz wspomnianego pamiątnika Muzeum posiada cenne dokumenty po swojej patronce przekazane przez rodzinę, zmarłej w 1937 r. farmaceutki.

Muzeum przetrwało pod tym adresem do końca 1996 roku, kiedy to budynek, w którym się mieściło został sprzedany i poddany generalnemu remontowi. Przenosinami do nowej siedziby w budynkach należących do „CEFARM-u” przy ul. Skierniewickiej 16/20 kierowała mgr G. Sokólska-Miłośńska. Rok później kierownictwo placówki objęła dr Iwona Arabas.

W czerwcu 2000 r. Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Farmaceutycznego „CEFARM-WARSZAWA” S.A. (wówczas właściciel zbiorów), ze względu na rozpoczęty proces prywatyzacji, postanowiło znaleźć dla Muzeum

Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej innego właściciela. Środowisko farmaceutyczne zrezygnowało z patronowania Muzeum. Ratunek dla placówki przyszedł z Muzeum Historycznego m.st. Warszawy i dzięki energicznemu staraniom jego ówczesnego Dyrektora prof. Janusza Durko w dniu 10 czerwca 2002 r. nasza placówka stała się nowym Oddziałem Muzeum.

3

Sytuacja Muzeum zmieniła się diametralnie. W nowej siedzibie, dzięki kapitalnemu remontowi pomieszczenia, uzyskaliśmy bardzo dobre warunki wystawieni-
nicze. Odtworzyliśmy izbę ekspedycyjną i laboratorium apteczne wykorzystując meble z apteki z Wołomina, wykonane przez stolarza Ignatowicza w 1929 r., według projektu właściciela Marcina Olechowskiego. Szczególnie cenne są 4 oszklone narożniki z kryształowymi szymbami oraz laboratorium z pełnym wyposażeniem w odczynniki chemiczne zgodne z wymaganiami Farmakopei Polskiej II z 1937 r.

W witrynkach stołu aptecznego można przyjrzeć się oryginalnym opakowaniom dawnych leków. Na półkach umieszczone zostało szkło apteczne zielone i brunatne oraz puszkic porcelanowe z czasów 20. lecia międzywojennego. W korytarzu można znaleźć informacje dotyczące naszej patronki, mgr Antoniny Leśniewskiej, ilustrowane fotografiami. Tu również pokazujemy puszkic na zioła, typowe dla początku XX w.

W kolejnej sali prezentujemy historię warszawskiego aptekarstwa, poczynając od naczyni pochodzących z XVII-wiecznej Apteki Królewskiej.

Stała wystawa „Apteczki i leki japońskich wędrownych aptekarzy z kolekcji rodziny Kashimoto” poświęcona jest tradycyjnemu systemowi rozprowadzania leków w Japonii. Zgromadzone na wystawie ekspozyty są świadectwem wielkiego przywiązania japońskich rodzin do tradycyjnych „domowych leków”. W maju 2008 r. otworzyliśmy nową wystawę czasową „Zimna woda zdrowia doda. Woda w lecznictwie, higienie i pielęgnacji”.

Iwona Arabas

Walne Zgromadzenie SMP OM

Dnia 11 marca 2008 roku w siedzibie Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie przy ul. Kredytowej 1 odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków Oddziału Mazowieckiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich. Uczestników Zebrania powitała prezes Oddziału Mazowieckiego mgr Halina Czubaszek z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie oraz dyrektor Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie – dr Adam Czyżewski. Na przewodniczącą obrad wybrano Pana mgr Andrzeja Sołtana z Muzeum Historycznego m.st. Warszawy, który przedstawił zgromadzonym porządek obrad. Porządek obrad zatwierdzono poprzez głosowanie, a następnie wybrano protokolantów, którymi zostały mgr Ewelina Kwiatkowska z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie oraz mgr Iwona Sobie-
rajska z Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Do Komisji Skrutacyjnej wybrano jednogłośnie mgr Mariolę Kwiatkowską z Muzeum Mazowieckiego w Płocku, mgr Rafała Wróblewskiego z Muzeum Romantyzmu w Opinogórze oraz mgr Tadeusza Chwalińskiego z Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie. Do Komisji Uchwał i Wniosków wybrano jednogłośnie mgr Ewę Kiersztejn z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, mgr Krzysztofa Zwolińskiego z Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie, mgr Romana Kochanowicza dyrektora Muzeum Romantyzmu w Opinogórze oraz mgr Barbarę Rydzewską z Muzeum Mazowieckiego w Płocku.

Komisja Skrutacyjna po zapoznaniu się z listą obecności podała liczbę obecnych na sali członków, która wynosiła 99 osób, co umożliwiło przeprowadzenie prawomocnych wyborów, gdyż był to drugi termin Walnego Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborczego.

Kolejnym punktem obrad było odczytanie sprawozdań. Pierwsze, sprawozdanie z działalności Zarządu Oddziału Mazowieckiego SMP za lata 2005-2008, odczytała prezes OM SMP – mgr Halina Czubaszek. Sprawozdanie finansowe za lata 2005-2008 odczytała Regina Dziklińska z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, Skarbnik OM SMP. Sprawozdanie z działalności Biblioteki SMP odczytała mgr Hanna Pilcicka-Ciura z Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie. Na koniec tego punktu obrad przewodniczący ustępującej Komisji Rewizyjnej – mgr Roman Kochanowicz odczytał sprawozdanie z przeprowadzonej przez tę Komisję kontroli Zarządu działającego w latach 2005-2008. Po dyskusji nad sprawozdaniami odbyło się głosowanie, w którym 96 osób głosowało za udzieleniem absolutorium Zarządowi, a 3 osoby wstrzymały się od głosu (członkowie Zarządu).

Po ustąpieniu poprzedniego Zarządu, a przed wyborami, ogłoszono przerwę, w trakcie której członkowie Stowarzyszenia mieli okazję porozmawiać i wymienić się poglądami.

Na prezesa OM SMP zgłoszono ustępującego prezesa – mgr Halinę Czubaszek, którą wybrano jednogłośnie na kolejną kadencję. Do Zarządu wybrano w wyniku głosowania Reginę Dziklińską, dr Wojciecha Borkowskiego wicedyrektora Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie, mgr Barbarę Rzeczycką dyrektor Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie, mgr Romana Kochanowicza, Monikę Moskał z Muzeum Narodowego w Warszawie, mgr Leonarda Sobieraja dyrektora Muzeum Mazowieckiego w Płocku. Do Zarządu weszła również prezes SMP OM mgr Halina Czubaszek.

Do Komisji Rewizyjnej w wyniku głosowania wybrano mgr Janusza Królika z Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, mgr Iwonę Korgul-Wyszatycką z Muzeum Mazowieckiego w Płocku oraz mgr Iwonę Sobierajską z Muzeum Wojska Polskiego. Podczas liczenia głosów Członkowie Stowarzyszenia zgłaszali wnioski do Komisji Wniosków i Uchwał, ponadto mgr Halina Czubaszek odczytała propozycje (w formie wniosków) dotyczące zmian w Statucie, które zostały omówione przez Zarząd Główny 5 lutego 2008 roku. Nad tymi propozycjami będą debatowali delegaci na Walnym Zjeździe Delegatów. Z naszego Oddziału reprezentować nas będzie 31 Delegatów wybranych w wyniku głosowania.

Ostatnim punktem zebrania było przedstawienie wniosków zgłoszonych do Komisji Wniosków i Ustaw, które następnie zostały przyjęte przez Członków Stowarzyszenia.

Ewelina Kwiatkowska

Sprawozdanie Zarządu Oddziału Mazowieckiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich, za okres od 28.02.2005 do 10.03.2008 r

Dnia 28 lutego 2005 roku odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków Oddziału Mazowieckiego. Prezesem wybrany został Andrzej Sołtan, wiceprezesem Janusz Królik, sekretarzem: Halina Czubaszek, skarbnikiem: Regina Dziklińska, członkami: Aleksandra Majewska, Wojciech Borkowski, Andrzej Grzymkowski. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej został Roman Kochanowicz, członkami Barbara Rzeczycka i Iwona Korgul-Wyszatycka. Na III Walnym Zjeździe SMP w Krakowie 1 kwietnia 2005 prezesem SMP wybrany został nasz prezes Andrzej Sołtan. Zarząd Oddziału zwołał Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w celu wyboru nowego prezesa Oddziału. W dniu 26 kwietnia 2005 r. prezesem została Halina Czubaszek, na członka Zarządu wybrano Marka Piotrowskiego. Nowy Zarząd nie mógł się ukonstytuować, gdyż nikt z zarządu nie chciał podjąć się funkcji sekretarza. W związku z zaistniałą sytuacją, Aleksandra

Majewska, złożyła rezygnację z funkcji członka i zgodnie ze Statutem SMP, rozdział IV, § 13, pkt. 3, 24 maja 2005 r. na zebraniu Zarządu powołano Elżbietę Lewczuk na sekretarza Oddziału. Zarząd pracował w składzie: prezes Halina Czubaszek, wiceprezes Janusz Królik, sekretarz: Elżbieta Lewczuk, skarbnik: Regina Dziklińska, członkowie: Wojciech Borkowski, Andrzej Grzymkowski, Marek Piotrowski.

Zebrania Zarządu Oddziału Mazowieckiego

W czasie obecnej kadencji Zarząd Oddziału zebrał się na 19 otwartych posiedzeniach z Komisją Rewizyjną, redaktorami Komunikatów, łącznikami z muzeów i zaproszonymi członkami.

W dniu 15 grudnia 2006 roku odbyła się w Łazienkach Królewskich w Warszawie uroczystość nadania godności Honorowego Członka Stowarzyszenia Muzealników Polskich prof. dr hab. Andrzejowi Markowi Kwiatkowskiemu – dyrektorowi Muzeum Łazienki Królewskie i prof. dr Januszowi Durko – wieloletniemu dyrektorowi Muzeum Historycznego m.st. Warszawy.

W dniu 3 czerwca 2007 r. odbył się w Opinogórze Jubileusz wiceprezesa naszego Oddziału Janusza Królika z okazji 75. lecia urodzin i 54. lecia pracy muzealnej i naukowej.

Rejestracja Oddziału Mazowieckiego w Sądzie

Dnia 16 czerwca 2005 r. nowy Zarząd i Komisja Rewizyjna został zarejestrowany w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w XIX Wydziale Gospodarczym w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Działalność naukowa i wystawiennicza

1. Nasz Oddział przy współpracy z Wyższą Szkołą Humanistyczną im. prof. Aleksandra Gieysztora (ob. Akademia Humanistyczna) w Pułtusku i Muzeum Romantyzmu w Opinogórze zorganizował „Mazowieckie Sympozjum Muzealne” w Pułtusku, 11 października 2005 r.
2. Jesienią 2006 r. zorganizowaliśmy przy współpracy ze Stowarzyszeniem Collegium Suprasliense w Supraślu i Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie wystawę „Archiwum fotograficzne miasta. Część 1 – Wasilków, część 2 – Supraśl”, wystawa prezentowana była w Białymstoku, Wasilkowie, Supraślu.
3. Na zaproszenie Oddziału Małopolskiego SMP nasi przedstawiciele wzięli udział w III Konferencji z cyklu Muzea dla edukacji „Nowe formy aktywności muzealnej” w Krakowie, w dniach 19-20.10.2006 r.
4. Na zaproszenie Oddziału Świętokrzyskiego SMP nasz Oddział wzięli udział w konferencji „Muzeum Przyszłości” w ramach Targów SacroExpo w Kielcach, w dniu 18 czerwca 2007 r.

5. Wzięliśmy udział w konferencji „Skarbiec Mazowiecki – szlak kościołów Mazowska” w Warszawie, w dniu 7 listopada 2007 r. zorganizowanej przez Archidiecezjalne Centrum Informacji i Muzea Archidiecezjalne. Jesienią planujemy zorganizować konferencję „Szlaki na Mazowszu”.

Wydawnictwa

1. W 2007 r. z Akademią Humanistyczną w Pułtusku wydaliśmy „Mazowieckie sympozjum muzealne”, praca zbiorowa (Symposium w 2005 r. w Pułtusku). Przygotowaliśmy redakcję materiałów gotowych do druku dla WSH, która pokryła koszty druku.
2. W ramach programu Muzeum Dziejów Supraśla realizowanego przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie we współpracy ze Stowarzyszeniem Collegium Suprasliense i Oddziałem Mazowieckim SMP ukazała się książka Marka Zalewskiego „Dawny Supraśl”. W ubiegłym roku dostaliśmy dotację z ZG SMP w wysokości 1500 zł na wznowienie wydania.
3. We współpracy z Książnicą Podlaską w Białymstoku i PMA w Warszawie wydaliśmy książkę Marii Cubrzyńskiej-Leonarczyk „Dziedzictwo Unii Brzeskiej. Z dziejów oficyny wydawniczej OO. Bazylianów w Supraślu (1695-1803)”.
4. Zespół: Elżbieta Lewczuk, Janusz Królik i Iwona Sobierajska zbierali materiały z muzeów mazowieckich do nowego wydania przewodnika „Muzea na Mazowszu”.

Komunikaty Oddziału Mazowieckiego SMP

Wydano 5 numerów „Komunikatów OM SMP”: nr. 10, 11 w 2005 r., nr. 12 w 2006 r., podwójny zeszyt nr. 13 oraz nr. 14 w 2007 r. Od numeru 11 „Komunikaty” są rozsyłane dla członków i muzeów w wersji elektronicznej do czytania i w wersji do drukowania oraz umieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia Muzealników Polskich www.stowarzyszeniemuzealnikow.org.pl

Szkolenia muzealników (w ramach MATRY polsko-holenderskiej)

Przedstawiciele naszego Oddziału wzięli udział w warsztatach muzealnych w Łodzi i Olsztynie, zgłosiliśmy naszą przedstawicielkę na Letnią Szkołę w Amsterdamie w 2006 r.

Współpraca z Zarządem Głównym i Oddziałami SMP

Prezes Halina Czubaszek pełni funkcję zastępcy Sekretarza Zarządu Głównego SMP. Wzięła udział w 7 zebraniach ZG, Zespół Redakcyjny Oddziału na prośbę Zarządu Głównego w Krakowie przygotował i wydał dla wszystkich Oddziałów SMP Biuletyn Informacyjny ZG SMP (nr 2). Nasze Komunikaty są zamieszczane na stronie internetowej SMP.

W dniach 14-15 maja 2005 r. zorganizowaliśmy wspólnie z Oddziałem Świętokrzyskim Dni Muzealnika w Kielcach, a w czerwcu 2007 r. muzealnicy świętokrzyscy pomogli nam zorganizować zwiedzanie muzeów Kielc.

W dniu 9 lipca 2005 r. spotkaliśmy się w Szwajcarii koło Suwałk z muzealnikami Oddziału Podlaskiego, który pomógł nam zorganizować wyjazd na Suwalszczyznę.

Współpraca z Ministerstwem Obrony Narodowej

Na prośbę muzealników z Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie wystąpiliśmy w 2005 r. z pismem do Ministra Obrony Narodowej z powiadomieniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z prośbą o uwzględnienie w budżecie na 2006 r. podwyżek dla pracowników MWP, które podlega resortowi Obrony Narodowej.

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego

- I. Zarząd Województwa Mazowieckiego, w odpowiedzi na naszą propozycję, ogłosił konkurs „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne – Wierzba”. Do współpracy przy ogłoszeniu, organizacji, realizacji i ocenie wniosków dotyczących w/w konkursu zaproszono nasze Stowarzyszenie. W skład Kapituły powołane zostały 3 osoby z SMP OM: Janusz Królik, Wojciech Borkowski i Halina Czubaszek. Halina Czubaszek opracowała dwa formularze zgłoszeniowe, na których należało zgłaszać na konkurs: 1/ wystawy, 2/ imprezy plenerowe. Wszystkie materiały zgłoszone do I edycji konkursu na wniosek Kapituły przekazane zostały w marcu 2008 r. do naszego Oddziału, gdzie zasilili naszą bibliotekę.
- II. Zarząd Województwa Mazowieckiego zwrócił się z prośbą o:
 1. a) wytypowanie kandydatów do składu Rady przy Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu oraz o wskazanie kandydata do Rady Muzeum Kolejnictwa w Warszawie.
 2. a) wskazanie 2 przedstawicieli SMP do składu komisji konkursowej na wybór dyrektora Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu, w związku z przejściem na emeryturę pana Janusza Pulnara i ponownie o wskazanie 2 przedstawicieli do nowej komisji konkursowej, gdyż Zarząd Województwa Mazowieckiego nie podzielił wniosku Komisji Konkursowej i w styczniu 2007 r. ogłosił nowy konkurs;
 - b) wskazanie 2 przedstawicieli do komisji konkursowej na wybór dyrektora Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie w związku z odwołaniem dyrektora Jana Witolda Suligi.

3. o opinię dla:
 - pana Jana Witolda Suligi w związku z zamierzeniem odwołania go ze stanowiska Dyrektora Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie,
 - dla pana Adama Zielezińskiego, wskazanego na dyrektora Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu przez nową Komisję konkursową,
 - dla pana Stefana Rosińskiego w związku ze złożeniem przez niego rezygnacji ze stanowiska dyrektora Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu,
 - dla dr Adama Czyżewskiego kandydata na stanowisko dyrektora Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie.

III. W maju 2006 roku odbyło się w Warszawie spotkanie przedstawicieli wszystkich muzeów podległych Sejmikowi Mazowieckiemu, na którym omówiliśmy rozpiętości w wynagrodzeniach w poszczególnych muzeach. Wystosowaliśmy pismo do Marszałka Adama Struzika z prośbą o rozmowy w sprawie podwyżek płac. Spotkanie z Marszałkiem odbyło się w sierpniu 2006 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego we wrześniu przyznał wszystkim podległym Muzeum podwyżkę o ok. 10% z wyrównaniem od 1 lipca 2006 r.

IV. Zgłosiliśmy p. Janusza Królika do VIII Edycji Nagrody Marszałka Województwa Mazowieckiego.

Współpraca z Samorządami Terenowymi

1. Zarząd Oddziału wystosował pisma do Burmistrza Miasta Mława i Starosty Powiatu Żyrardowskiego, którym podlegają muzea naszych członków, o spowodowanie wprowadzenia do budżetu środków na podwyższenie wynagrodzenia pracowników muzeów.
2. Starostwo Powiatowe w Kutnie zwróciło się o wyrażenie opinii w sprawie powołania na dyrektora Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach Grzegorza Dębskiego oraz o wyrażenie opinii w sprawie powołania na dyrektora Muzeum-Zamek w Oporowie – Anny Majewskiej-Rau.
3. Zgłosił się do nas z prośbą o interwencję pan Oskar Koszutski dyrektor Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku, zwolniony z naruszeniem prawa przez organizatora Muzeum – Starostwo Powiatowe w Grodzisku Mazowieckim. Wystosowaliśmy pismo do pana starosty w obronie zwolnionego. Po naszych licznych interwencjach doszło do ugody ze Starostwem i zmieniono zasady zwolnienia.
4. Starostwo w Ostrowcu Świętokrzyskim zwróciło się z prośbą o wzięcie udziału w komisji konkursowej na wyłonienie dyrektora Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim.

5. Starostwo w Grodzisku Mazowieckim z prośbą o udział w komisji konkursowej na wybór dyrektora w Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku w Podkowie Leśnej oraz o opinię dla pani Alicji Matrackiej-Kościelnej wyłonionej na nowego dyrektora.
6. Starostwo Powiatowe w Łowiczu o wskazanie kandydata do komisji konkursowej na wybór dyrektora Muzeum w Łowiczu.
7. Starostwo Powiatowe w Żyrardowie z prośbą o wskazanie kandydata do Rady Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie.

Współpraca z Urzędem Miasta Warszawy

1. Halina Czubaszek jest członkiem Komisji Dialogu Społecznego ds. Upowszechniania Kultury działającej przy Biurze Kultury Urzędu Miasta st. Warszawy. Powołana została przez Prezydenta Warszawy Hannę Gronkiewicz-Walc, jako przedstawiciel SMP OM do Komisji rozpatrującej wnioski złożone w otwartym konkursie na realizację zadań publicznych w 2008 r. w zakresie kultury Dzielnicy Wola przez fundacje i organizacje pozarządowe.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

1. Dane o SMP Oddział Mazowiecki zostały umieszczone w Bazie danych i na stronie www.ngo.pl
2. Otrzymaliśmy od Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Oddział w Warszawie 10 kompletów roczników „Spotkania z Zabytkami”.
3. Zorganizowaliśmy spotkanie integracyjne ze Stowarzyszeniem Pilotów Wycieczek Zagranicznych w październiku 2005 r. w Muzeum Wsi Radomskiej.

Współpraca z muzeami

1. Wzięliśmy udział w Jubileuszach: 30-lecia Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu, 25-lecia Muzeum Drukarstwa Warszawskiego oraz 55-lecia Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie.
2. Byliśmy w lipcu 2005 r. na otwarciu pierwszej ekspozycji, a w listopadzie na otwarciu Muzeum Mazowieckiego w nowej siedzibie przy ulicy Tumskiej 8 w Płocku.
3. Przedstawiciele SMP wzięli udział w dwudniowej sesji muzealniczej „200 lat muzealnictwa warszawskiego” na Zamku Królewskim w Warszawie w dniu 16 i 17 listopada 2005 r.
4. W dniu 2 czerwca 2006 roku zorganizowaliśmy wyjazd do Krakowa do Muzeum Narodowego na wystawę „Skarby znad Morza Czarnego – złoto, rzeźba, ceramika z Muzeum Archeologicznego w Odessie”. Obejrzeliśmy nową wystawę stałą w Muzeum Archeologicznym i Laboratorium Analiz i Nieinwazyjnych Badań Obiektów Zabytkowych Muzeum Narodowego.

5. Uczestniczyliśmy w uroczystym otwarciu nowego Muzeum Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w styczniu 2008 r.

Otrzymujemy zaproszenia na otwarcia wystaw, wykłady, koncerty, promocje książek i inne imprezy organizowane przez muzea warszawskie i mazowieckie. W Komunikatach SMP OM drukujemy wykaz Muzeów i imprez, na które jesteście zapraszani.

Poznajemy muzeum „od kuchni”

W 2005 r. Zostaliśmy zaproszeni do Muzeum Drukarstwa Warszawskiego w celu zapoznania się z jego działalnością.

Zwiedziliśmy 17 wystaw, po których oprowadzili nas komisarze wystaw w Warszawie w Muzeum Narodowym, Muzeum Literatury, Państwowym Muzeum Archeologicznym, Zamku Królewskim, w Krakowie w Muzeum Narodowym i Archeologicznym, Żyrardowie, Płocku, Suwałkach.

Zorganizowano wyjazdy w celu poznania innych ośrodków muzealnych i integracji muzealników:

1. W 2005 r. z okazji Walnego Zjazdu Delegatów SMP zorganizowaliśmy wyjazd do Krakowa, w dniach 1-2 kwietnia.
2. W maju z okazji Międzynarodowego Święta Muzeów wspólnie z Oddziałem Świętokrzyskim zorganizowaliśmy Dni Muzealnika w Kielcach. Po drodze odwiedziliśmy Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu i muzea Kielc.
3. W czerwcu udaliśmy się do Muzeum Zamoyskich w Kozłówce. Zwiedziliśmy również muzeum i panoramę dziejów Polski przy kościele św. Anny w Lubartowie.
4. W lipcu 2005 r. do Suwałk na wystawę „Malarze polscy w Monachium”. W Szwajcarii koło Suwałk spotkaliśmy się z muzealnikami podlaskimi. W drodze powrotnej zwiedziliśmy zespół klasztorny w Wigrach i skansen kurpiowski w Nowogrodzie.
5. W październiku zwiedziliśmy Muzeum Okręgowe im. Jacka Malczewskiego w Radomiu i Muzeum Wsi Radomskiej.
6. W listopadzie udaliśmy się do Siedlec, gdzie zwiedziliśmy Muzeum Diecezjalne z „Kuszeniem Św. Franciszka” El Greco i Muzeum Regionalne oraz wybraliśmy się do Płocka. Po drodze zwiedziliśmy klasztor w Czerwińsku. Na drugi dzień zwiedziliśmy Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu.
7. W 2006 r. w maju z okazji Międzynarodowego Dnia Muzeów wspólnie z Muzeum Romantyzmu w Opinogórze i Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie zorganizowaliśmy Dzień Muzealnika w Opinogórze.
8. W 2007 r. w lutym udaliśmy się na wyprawę „Śladami Józefa Chelmońskiego” do Żyrardowa, zwiedziliśmy Muzeum Mazowsza Zachodniego, zakłady lniarskie oraz Pałac w Radziejowicach.

9. W kwietniu wyjechaliśmy do Łodzi. Zwiedziliśmy Muzeum Miasta Łodzi z Oddziałami, Muzeum Włókiennictwa, Muzeum Kinematografii oraz zabytki, cmentarze dawnej Łodzi.
10. W maju zwiedziliśmy wystawę „Bizuteria od Biedermeiera do Art Déco” w Muzeum Mazowieckim w Płocku i Muzeum Zamek w Oporowie, a także zorganizowaliśmy Dzień Muzealnika wspólnie z Muzeum Romantyzmu w Opinogórze.
11. Dnia 13 października udaliśmy się do Sierpca na uroczyste wręczenie nagród laureatom I edycji konkursu na najciekawsze wydarzenie muzealne na Mazowszu „Wierzba” i zwiedzanie rozbudowanego skansenu Muzeum Wsi Mazowieckiej.

Zorganizowano wyjazdy naukowe za granicę

1. W dniach 11-17 kwietnia i drugi 18-24 kwietnia 2005 r. zorganizowaliśmy objazd naukowy do Lwowa i Podola na Ukrainie, wracając w Polsce zwiedziliśmy Zamość.
2. W dniach 4-15 września (I grupa) i druga 18-29 września 2006 r. wyjechała na objazd naukowy na Ukrainę na Krym. Zwiedziliśmy muzea, starożytne zabytki i miasta, a po drodze Tarnopol, Zbaraż i Odessę.
3. W dniach 27-29 października 2006 roku udaliśmy się do Berlina na wielką wystawę o Rembrandcie, zwiedziliśmy również Muzeum Pergamońskie. Po drodze byliśmy w nowym gmachu Muzeum Narodowego w Poznaniu i w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.
5. W dniach 10-15 września 2007 r. udaliśmy się do Wiednia, gdzie zwiedziliśmy miasto i muzea, a na Słowacji Bratysławę, zamki w Bojnicach i Czerwony Kamień.

Biblioteka

Przy naszym Zarządzie działa Biblioteka SMP, gromadząca wydawnictwa muzealne, katalogi, foldery i zaproszenia na wystawy, prowadzona przez Hannę Pilicką-Ciura.

W czasie obecnej kadencji do SMP OM zostały przyjęte 144 osoby, wykreślono na własną prośbę 35 osób, skreślono za niepłacenie składek 32 osoby. Obecnie Oddział Mazowiecki liczy 306 członków z 54 muzeów Województwa Mazowieckiego, Łódzkiego (Muzeum Miasta Łodzi, Muzeum w Łowiczu, Krośniewicach, Oporowie, Skierniewicach), Kujawsko-Pomorskiego (Muzeum Etnograficzne w Toruniu i Włocławku), Lubelskiego (Muzeum w Kazimierzu Dolnym) (brak w tych województwach oddziałów terenowych SMP).

*Prezes Oddziału Mazowieckiego SMP
Halina Czubaszek*

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej Oddziału Mazowieckiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich za okres od 28.02.2005 – do 10.03.2008

Na III Walnym Zgromadzeniu Sprawozdawczo-Wyborczym Członków Mazowieckiego Oddziału SMP w dniu 28 lutego 2005 r. do Komisji Rewizyjnej wybrano następujące osoby:

1. Roman Kochanowicz – Przewodniczący
2. Iwona Korgul-Wyszatycka – Członek
3. Barbara Rzczycka - Członek

Komisja w składzie w/w na posiedzeniu w dniu 10.03. br. zapoznała się z następującymi dokumentami zarządu oddziału Mazowieckiego SMP:

- sprawozdaniem z działalności merytorycznej,
- sprawozdaniem finansowym wraz z załącznikami,
- dokumentacją finansową zgromadzoną w sekretariacie Oddziału,
- decyzjami i Uchwałami zarządu Oddziału za okres sprawozdawczy

Komisja oceniła pod kątem ich realizacji przyjęte uchwały i wnioski z III Walnego Zgromadzenia Sprawozdawczo-Wyborczego OM SMP.

Komisja Rewizyjna po szczegółowym zapoznaniu się z powyższymi sprawozdaniami wyraża swoje uznanie dla pracy zarządu oddziału w okresie sprawozdawczym. Zaznaczyć trzeba jednak, że nie zawsze rozkłada się ona równomiernie na wszystkich członków zarządu.

Z satysfakcją zauważamy, że zarówno sekretariat, jak i dokumenty finansowe prowadzone są w sposób przejrzysty i profesjonalny.

Szczegółne słowa uznania należą się Prezesowi Pani Halinie Czubašek za kierowanie Oddziałem i dźwiganie całego ciężaru pracy Zarządu, a także za zaangażowanie w prace Zarządu Głównego. Komisja kieruje słowami podziękowania do całego zespołu redakcyjnego „Komunikatów” OM SMP za przygotowanie kolejnych numerów w wersji elektronicznej i udostępnienie ich na stronie internetowej Stowarzyszenia Muzealników Polskich. Komisja przeanalizowała sprawozdanie finansowe za badany okres. Komisja z uznaniem stwierdza, że gospodarka finansami naszej organizacji prowadzona jest prawidłowo i analitycznie. Stan konta corocznie zwiększa się i na dzień 31 grudnia 2007 r. wynosi 19.876,28 zł

Komisja z przyjemnością odnotowuje fakt zwiększonej atrakcyjności i znaczenia naszego stowarzyszenia wśród muzealników naszego Mazowsza, co przekłada się na zwiększoną liczbę członków i skuteczność pozyskiwania składek członkowskich.

Dzieje się to za wielkim zaangażowaniem skarbnika oddziału Mazowieckiego – Pani Reginy Dziklińskiej. Słowa podziękowania należą się także Pani Hannie Pileckiej-Ciura za zorganizowanie biblioteki oddziału i prowadzenie inwentarzy.

W okresie sprawozdawczym Komisja odnotowuje zwiększoną paletę działań i inicjatyw, jak też uznanie w oczach instytucji samorządowych nadzorujących pracę muzeów na terenie Mazowsza. Jesteśmy postrzegani jako odpowiedzialni partnerzy Zarządu Województwa Mazowieckiego czy też Zarządów Powiatowych czy Miejskich przy obsadzaniu czy też opiniowaniu kandydatów na stanowiska dyrektorów muzeów, jak też uzyskaliśmy aprobatę dla naszych propozycji, przy organizacji „Mazowieckich Zdarzeń Muzealnych – Wierzba”.

Pomimo podjętych już działań Komisja z przykrością odnotowuje fakt braku skuteczności przy wydaniu przewodnika po muzeach na Mazowszu. Komisja sugeruje, aby do prac organizacyjnych przy wydawnictwach powołać większe zespoły redakcyjne, które opracowałyby wniosek na dofinansowanie i czuwałyby nad całym procesem wydawniczym.

Z analizy podjętych uchwał na poprzednim Walnym Zgromadzeniu Sprawozdawczo-Wyborczym, wynika, że pomimo podjętych już prac nie udało się ich w pełni zrealizować.

Komisja stoi na stanowisku, że należy je wykonać jak najszybciej, co przypadnie jako zadanie nowemu już Zarządowi, są to:

- a) skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych od jednostek samorządowych na organizację konferencji i wydawnictw,
- b) przygotowanie projektu i wykonanie znaczka i legitymacji świadczących o przynależności do SMP.

Komisja korzystając z możliwości przedstawienia postulatów pod adresem nowego Zarządu poddaje pod rozważenie Walnego Zgromadzenia następujące wnioski:

- a) nawiązać kontakty i współpracę w zakresie wspólnych wydawnictw i organizacji sesji naukowych ze Stowarzyszeniem Historyków Sztuki i innych związanych z muzealnictwem,
- b) ufundować statuetkę SMP i honorować nią członków i sympatyków naszego stowarzyszenia,
- c) zachęcać do aktywności społecznej członków stowarzyszenia poprzez dofinansowanie zagranicznych wyjazdów i traktować je jako nagrodę za pracę.

Kończąc, Komisja Rewizyjna podkreślając zaangażowanie Prezesa i Członków Zarządu Oddziału Mazowieckiego SMP ocenia pracę ogólnie pozytywnie i wnosi o przyjęcie przez Walne Zgromadzenie sprawozdań z działalności merytorycznej i finansowej, a także o udzielenie absolutorium dla ustępującego Zarządu za okres sprawozdawczy.

*Warszawa, dn. 10.03.2008 r.
Przewodniczący: Roman F. Kochanowicz;
Członkowie: Iwona Korgul-Wyszatycka, Barbara Rzczycka*

**Delegaci Stowarzyszenia Muzealników Polskich
Oddział Mazowiecki na IV Walny Zjazd Delegatów SMP
w dniu 24 kwietnia 2008 r. w Warszawie**

1. Andrzej Sołtan – Muzeum Historyczne m. st. Warszawy;
2. Halina Czubaszek – Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
3. Regina Dziklińska - Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
4. Wojciech Borkowski - Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
5. Barbara Rzeczycka – Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie;
6. Roman Kochanowicz – Muzeum Romantyzmu w Opinogórze;
7. Monika Moskał – Muzeum Narodowe w Warszawie;
8. Leonard Sobieraj – Muzeum Mazowieckie w Płocku;
9. Janusz Królik - Muzeum Romantyzmu w Opinogórze;
10. Iwona Korgul-Wyszatycka - Muzeum Mazowieckie w Płocku;
11. Iwona Sobierajska – Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie;
12. Sławomir Frątczak - Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie;
13. Leszek Nowaliński - Muzeum Romantyzmu w Opinogórze;
14. Roman Matuszewski - Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie;
15. Grażyna Tryka - Muzeum Mazowieckie w Płocku;
16. Anna Grochulska - Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
17. Małgorzata Bojanowska – Muzeum A. i J. Iwaszkiewiczów w Stawisku (Podkowa Leśna);
18. Andrzej Grzymkowski – Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej w Mławie;
19. Barbara Rogalska - Muzeum Drukarstwa Warszawskiego w Warszawie;
20. Marek Piotrowski – Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie;
21. Izabela Szefer - Muzeum Romantyzmu w Opinogórze;
22. Ewa Cieślak - Muzeum A. i J. Iwaszkiewiczów w Stawisku (Podkowa Leśna);
23. Hanna Pilicka-Ciura - Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
24. Zbigniew Miecznikowski – Muzeum Historyczne w Przasnyszu;
25. Ewa Kiersztein - Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
26. Jerzy Rekrucki – Muzeum Narodowe w Warszawie;
27. Barbara Rydzewska - Muzeum Mazowieckie w Płocku;
28. Lidia Kobylińska – Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
29. Anna Potoczny - Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
30. Sławomir Kordaczuk – Muzeum Regionalne w Siedlcach;
31. Grażyna Nowakowska – Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie.

**Walny Zjazd Delegatów Zarządu Głównego Stowarzyszenia
Muzealników Polskich**

Zjazd odbył się dn. 24.IV.2008 r. o godzinie 11.15 (w drugim terminie) w Muzeum Narodowym w Warszawie przy ul. Al. Jerozolimskie 3; uczestniczyło w nim 84 delegatów.

Obrazy otworzył witając zebranych Andrzej Sołtan – Prezes ustępującego Zarządu Głównego. Po powitaniu Delegatów zaproponował, aby Przewodniczącym Zjazdu został dr Wojciech Borkowski (Oddział Mazowiecki). Sekretarzami Zjazdu wybrano: Hannę Pilicką-Ciurę i Iwonę Sobierajską; obie z Oddziału Mazowieckiego. W skład Komisji Skrutacyjnej weszli: Alina Celichowska (Oddział Świętokrzyski), Ireneusz Kryński (Oddział Podlaski), Grażyna Mosio (Oddział Małopolski). W skład Komisji Uchwał i Wniosków weszli: Halina Czubaszek (Oddział Mazowiecki), Stanisław Raciński (Oddział Śląski), Roman Kochanowicz (Oddział Mazowiecki). Po przyjęciu porządku obrad i ogłoszeniu ważności Zjazdu Andrzej Sołtan odczytał „Sprawozdanie Prezesa z działalności Zarządu Głównego Stowarzyszenia Muzealników Polskich za okres minionej kadencji (lata 2005-2008)”. Aleksandra Mazur - skarbnik ustępującego Zarządu Głównego odczytała „Sprawozdanie finansowe skarbnika Stow. Muzealników Polskich za okres 01.04.2005-12.04.2008”. Pani Janina Cydzik-Brzezińska odczytała „Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej”. Komisja przedstawiła między innymi opinię wyrażającą zaniepokojenie brakiem wpływu ze składek z kilku oddziałów. W konkluzji Komisja zarekomendowała udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi i przyjęcie sprawozdań (Prezesa i Skarbnika). Po zakończeniu części sprawozdawczej Prezes zaprosił zebranych do dyskusji nad sprawozdaniami. Następnie Ewa Wyka złożyła podziękowania Pani Halinie Czubaszek za bardzo duży wkład w prace związane z prowadzeniem sekretariatu Zarządu Głównego. Prezes podziękował Barbarze Rogalskiej za pracę włożoną w druk Biuletynu Stowarzyszenia.

Następnie, przewodniczący Zjazdu poprosił o przeprowadzenie głosowania jawnego nad przyjęciem sprawozdań i udzieleniu absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu. Jednocześnie Przewodniczący Zjazdu na wniosek Komisji Rewizyjnej wystąpił z propozycją głosowania blokowego za przyjęciem sprawozdań i udzieleniem absolutorium dla ustępujących władz Stowarzyszenia. Odbyło się głosowanie jawne nad wnioskiem. Za przyjęciem sprawozdań i udzieleniem absolutorium głosowało 82 Delegatów, wstrzymało się 2 Delegatów. Nie oddano głosów przeciw. Absolutorium przyjęto większością głosów.

Następnie rozpoczęła się dyskusja nad propozycjami zmian w statucie stowarzyszenia. Propozycje zmian wysunął jedynie Zarząd Oddziału Mazowieckiego, a opracował je na prośbę Zarządu Głównego mecenas

Szarzyński. Przewodnicząca poprosiła Panią Halinę Czubaszek o zreferowanie propozycji zmian w statucie. A następnie przyjęto w głosowaniu poprawki.

Kolejnym punktem zebrania były wybory do władz Stowarzyszenia. Na Prezesa SMP wybrano ponownie Andrzeja Sołtana, a do Zarządu Głównego:

Barbarę Rogalską	(Oddział Mazowiecki)
Zdzisława Makarewicza	(Oddział Wielkopolski)
Jerzego Siemaszkę	(Oddział Podlaski)
Michała Niezabitowskiego	(Oddział Małopolski)
Grażynę Czerwińską	(Oddział Świętokrzyski)
Jarosława Racięskiego	(Oddział Śląski)
Ewę Wykę	(Oddział Małopolski)
Romana Kochanowicza	(Oddział Mazowiecki)
Sławomira Preissa	(Oddział Zachodnio-Pomorski)
Ryszarda Sobkowicza	(Oddział Lubuski)
Elżbietę Jelińską	(Oddział Warmińsko-Mazurski)
Zdzisławę Jakosz-Chojnacką	(Oddział Małopolski)
Urszulę Zajązkowską	(Oddział Opolski)

Do Głównej Komisji Rewizyjnej wybrano:

Romualdę Włodarczak	(Oddział Pomorski)
Małgorzatę Gizińską	(Oddział Mazursko-Warmiński)
Marka Gajewskiego	(Oddział Podlaski)

Do Sądu Koleżeńskiego wybrano:

Lecha Szarańca	(Oddział Śląski)
Adę Bogdanowicz	(Oddział Warmińsko-Mazurski)
Iwonę Korgul-Wyszatycką	(Oddział Mazowiecki)
Janusza Królika	(Oddział Mazowiecki)
Małgorzatę Bogucką	(Oddział Małopolski).

Następnie Komisja Uchwał i Wniosków przedstawiła wnioski:

- propozycja nawiązania ścisłych kontaktów ze Stowarzyszeniem Historyków Sztuki i innymi pokrewnymi organizacjami,
- wniosek o interwencje w Ministerstwie Kultury o nie odprowadzanie podatku VAT od darmowych biletów wstępu do muzeów,
- powołanie Komisji do spraw kontaktów z Ministerstwem Kultury w sprawie polskiej polityki historycznej,
- o interwencje Zarządu Głównego w Ministerstwie Kultury w sprawie ujednoczenia regulaminów na konkurs na dyrektora muzeum,
- o interwencje Zarządu Głównego w sprawie taryfikatorów wynagrodzeń muzealników,
- oraz inne wymagające ściślejszej redakcji jak: sprawa dotycząca praw autorskich i majątkowych.

Ponieważ część wniosków wymagała szczegółowego rozważenia przyjęto wniosek z sali Pana Jerzego Siemaszki, aby wniosków nie przegłosowywać obecnie, lecz aby po ich redakcji i scaleniu przez Komisję Wnioskową zostały rozpatrzone przez Zarząd Główny do realizacji lub też omówienia na następnym Zjeździe. Przewodnicząca zaproponowała podjęcie Uchwały o upoważnieniu Zarządu Głównego do rozważenia przedstawionych wniosków i ich realizacji podczas bieżącej kadencji lub też w sprawach wymagających decyzji Zjazdu przygotowaniu redakcyjnemu części wniosków na przyszłoroczny Zjazd Delegatów. Przeprowadzono głosowanie jawne nad zaproponowaną Uchwałą. Wszyscy obecni głosowali za przyjęciem Uchwały.

Po tym Przewodnicząca dziękując zebranych za przybycie, zamknęła obrady.

(wg protokołu Hanny Pilcickiej-Ciury opracowała Barbara Rogalska)

Na zebraniu Zarządu Głównego Stowarzyszenia Muzealników Polskich, które odbyło się w Krakowie 20 czerwca 2008 r., ukonstytuowano Zarząd:

Prezydium Zarządu Głównego:

1. Prezes - Andrzej Sołtan (Oddział Mazowiecki)
1. Wiceprezes - Jerzy Siemaszko (Oddział Podlaski)
2. Wiceprezes - Urszula Zajązkowska (Oddział Opolski)
3. Sekretarz Generalny - Ewa Wyka (Oddział Małopolski)
4. Sekretarz - Halina Czubaszek (Oddział Mazowiecki),
5. Skarbnik - Zdzisława Jakosz-Chojnacka (Oddział Małopolski)
6. Zastępca skarbnika - Grażyna Czerwińska (Oddział Świętokrzyski)

Członkowie Prezydium:

1. Longin Dzieżyc (Oddział Lubuski)
2. Andrzej Kotecki (Oddział Pomorski)
3. Barbara Rogalska (Oddział Mazowiecki)
4. Zdzisław Makarewicz (Oddział Wielkopolski)
5. Michał Niezabitowski (Oddział Małopolski)
6. Jarosław Racięski (Oddział Śląski)
7. Roman Kochanowicz (Oddział Mazowiecki)
8. Sławomir Preiss (Oddział Zachodniopomorski)
9. Ryszard Sobkowicz (Oddział Lubuski)
10. Elżbieta Jelińska (Oddział Warmińsko-Mazurski)

Prezesa Oddziałów:

1. Krzysztof Radwan	(Oddział Małopolski)
2. Halina Czubaszek	(Oddział Mazowiecki)
3. Anna Sużyńska-Błasiak	(Oddział Wielkopolski)
4. Anna Kwaśnik-Gliwińska	(Oddział Świętokrzyski)
5. Lucjan Buchalik	(Oddział Śląski)
6. Ireneusz Kryński	(Oddział Podlaski)
7. Krystyna Lenart-Juszczewska	(Oddział Opolski)
8. Andrzej Kotecki	(Oddział Pomorski)
9. Janusz Cygański	(Oddział Warmińsko-Mazurski)
10. Genowefa Horoszko	(Oddział Zachodniopomorski)
11. Longin Dzieżyc	(Oddział Lubuski)

Główna Komisja Rewizyjna:

1. Romualda Włodarczak	(Oddział Pomorski)
2. Małgorzata Gizińska	(Oddział Warmińsko-Mazurski)
3. Marek Gajewski	(Oddział Podlaski)

DZIEŃ MUZEALNIKA

Sesja z okazji Międzynarodowego Dnia Muzeów w Ostrołęce

Już po raz trzeci spotkali się muzealnicy Warszawy i Mazowsza na obchodach Międzynarodowego Dnia Muzeów, w tym roku w dniu 19 maja 2008 r. w Ostrołęce.

Członkowie Stowarzyszenia z Warszawy przyjechali autokarem. Po godz. 11.00 przybyli goście powitani zostali przez Marię Samseł - dyrektora Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce i Halinę Czubaszek - prezes Oddziału Mazowieckiego SMP. Wśród zaproszonych gości oprócz muzealników, był poseł Arkadiusz Czartoryski i poseł Andrzej Kania. Poseł Czartoryski miło wspominał swoją pracę wśród muzealników, gdy pełnił funkcję Wicemarszałka Województwa Mazowieckiego ubiegłej kadencji.

Po wystąpieniach posłów rozpoczęła się konferencja „Koncepcje rozwoju i projekty badawcze muzeów mazowieckich”.

Roman Kochanowicz - dyrektor Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, w swoim referacie „Koncepcja rozwojowa Muzeum Romantyzmu w Opinogórze” przedstawił projekty aranżacji wystaw i pomieszczeń

biurowych w nowo wybudowanym Dworze Polskim Krasińskich oraz plany przebudowy zakupionego przez Muzeum budynku dawnej szkoły oraz parku.

Sławomir Kordaczuk - wicedyrektor Muzeum Regionalnego w Siedlcach w referacie „Podlaskie ślady broni V1” w bardzo ciekawy sposób przedstawił pozostałości rozbitych w czasie II wojny światowej pocisków V1 na Podlasiu oraz „zagospodarowywanie” ich przez okolicznych chłopów. Leonard Sobieraj - dyrektor Muzeum Mazowieckiego

w Płocku, wraz z pracownikami Tomaszem Kordulą i Barbarą Rydzewską przedstawił koncepcje realizacji wystawy archeologicznej i historycznej w nowobudowanym gmachu dla muzeum i wyniki konkursu na projekt wystawy. Barbara Kalinowska z Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce pokazała prezentację projektu „Ponarwie”.

Na zakończenie głos zabrał muzealnik z Węgier, zarazem członek zespołu muzycznego Esztenás, który do Muzeum w Ostrołęce przyjechał z wystawą „Ludowa sztuka dekoracyjna Północnych Węgier”. Uczestnicy zwiedzili węgierską wystawę oraz nowe wystawy stałe w Muzeum w Ostrołęce, bardzo ciekawie i oryginalnie zaaranżowane plastycznie.

Po części oficjalnej wszyscy muzealnicy przejechali do Zagrody Kurpiowskiej w Kadzidła. Tu powitano nas miodunką, wysłuchaliśmy koncertu kapeli „Kurpanika” z Kadzidła.

Zgłodniali muzealnicy udali się na regionalny poczęstunek na świeżym powietrzu, były pierogi, babka ziemniaczana, różne grillowane mięsowa i kaszanki oraz piwo kozickie. Zespół węgierski swoją gorącą muzyką porwał wszystkich w tany i zabawę. Żal było odjeżdżać, ale odjeżdżaliśmy z nadzieją, że znów za rok spotkamy się wszyscy razem na naszym święcie.

Halina Czubaszek

Wyprawa po Księstwie Łęczyckim

W dniach 11-13 IV 2008 udaliśmy się na wycieczkę po Księstwie Łęczyckim obecnie Województwie Łódzkim. Przewodnikiem tej wyprawy był Pan Dariusz Chwalbowski, który przybliżał nam różne informacje dotyczące poszczególnych miejscowości oraz oglądanych zabytków.

Wieczorem dotarliśmy do Uniejowa, gdzie zwiedziliśmy rynek, park koło zamku arcybiskupów gnieźnieńskich, założony w XIX w. przez żonę generała rosyjskiego Karola Tolla, który w 1836 roku otrzymał ten majątek, jako donację od cara Mikołaja I za tłumienie Powstania Listopadowego.

W grodzie nad Wartą, od XII w. przebywali m.in. błogosławiony Bogumił oraz znani z kart polskiego średniowiecza arcybiskupi: Jakub Świnka i Jarosław Bogoria ze Skotnik. Ten ostatni zainicjował w XIV w. budowę zamku. Gotycka warownia, w której zatrzymaliśmy się na nocleg, stanowiła w tamtych czasach jeden z ośrodków władzy biskupiej, a podczas wojen przechowywano w niej archiwum i skarbiec gnieźnieński.

Główną atrakcją Uniejowa są gorące wody termalne. Dowiedzieliśmy się o budowie ośrodka zajmującego się w niedalekiej przyszłości wykorzystaniem tego surowca do leczenia chorób (ośrodek miał ruszyć w czerwcu br., ale nie widać było postępu prac). Mimo wyraźnego zakazu przewodnika, by nie dotykać wody, wszyscy postanowili na własnej skórze odczuć właściwości tutejszych źródeł. Ponadto jedna z koleżanek została pierwszą kuracjuszką i późnym wieczorem zażyła kąpeli pod armatami, które wystrzeliwały gorącą wodę. Tego wydarzenia nie zauważyli tutejsi mieszkańcy, a mieli, czego żałować.

Następnego dnia po śniadaniu zwiedziliśmy w zamku salę z zachowanymi gotyckimi freskami oraz pomimo mgieł podziwialiśmy okolicę ze średniowiecznej wieży, która od XV w. pełniła funkcje obronne i służyła za więzienie dla innowierców i dłużników.

Ponadto obejrzelśmy Kolegiatę Wniebowzięcia NMP zbudowaną na polecenie negocjatora w procesie warszawskim z 1339 r. arcybiskupa Jarosława Bogorii ze Skotnik w II poł. XIV wieku. Po świątyni oprowadzał nas proboszcz ks. prałat Stanisław Janik. Uwagę zwróciły wnętrza świątyni, obrazy, freski, a przede wszystkim sarkofag barokowy z 1666 r., w którym przechowywane są relikwie błogosławionego Bogumiła.

Potem pojechaliśmy do miejscowości Bronów. Odwiedziliśmy dworek z izbą muzealną poświęconą poetce Marii Konopnickiej, położony w lesie. Autorka „Roty” mieszkała tutaj przed rozpoczęciem swojej twórczości, realizowała się, jako gospodyni, żona i matka, zajmując się głównie zarządzaniem majątkiem.

Kolejnym etapem naszej podróży po Księstwie Łęczyckim były Poddębice. Tutaj zwiedziliśmy renesansowy pałac i park należący do rodziny Grudzińskich. Przewodnik z Poddębickiego Towarzystwa Regionalnego Pan Paweł Duraj opowiedział nam o historii pałacu i oprowadził po wnętrzach.

Następnie dotarliśmy do Łęczycy. Wycieczkę rozpoczęliśmy od średniowiecznego zamku zbudowanego przez króla Kazimierza Wielkiego. Po twierdzy oprowadzała nas Pani kustosz Grażyna Jończyk oraz Pan Dyrektor mgr Andrzej Borucki, którzy pokazali ekspozycję stałą od czasów najdawniejszych. Znalazły się tam przedmioty z różnych epok, biżuteria, broń, monety, obrazy, meble, pamiątki z okolicznych dworów i po okolicznych rodzinach, np. portrety z XVIII i XIX w. rodziny Wernerów z Ozorkowa. Ważną częścią ekspozycji była sztuka ludowa związana z postacią diabła Boruty. Ponadto zwiedziliśmy rynek i kościół św. Andrzeja. Stamtąd pojechaliśmy do Tumu. Przeszliśmy się po dziedzińcu archikolegiaty romańskiej NMP i św. Aleksego. Niektórzy z powodu zimna i wiatru zrezygnowali ze spaceru do tzw. Szwedzkiej Górki – grodziska z XII w. Pozostali podziwiali z wałów widoki na okolicę. Pod drewnianym kościołem dowiedzieliśmy się o historii sąsiedniej romańskiej archikolegiaty. Następnie pojechaliśmy do pobliskiej oberży „U progu Tumu”, gdzie w przemiłej atmosferze, w wesołych nastrojach, kosztowaliśmy tutejszych specjalów.

Następnego dnia odwiedziliśmy ponownie Tum, przybyliśmy do archikolegiaty romańskiej, po której oprowadził nas kustosz ks. Paweł Olszewski. Stamtąd udaliśmy się do Krośniewic. Tam zwiedziliśmy Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego – kolekcjonera, który w ciągu kilkudziesięciu lat zebrał m.in. pokaźną ilość dzieł sztuki, archiwaliów, numizmatów, broni i pamiątek po wybitnych Polakach. Spacerowaliśmy po parku i zobaczyliśmy jeden z pierwszych pomników poświęconych księciu Józefowi Poniatowskiemu.

Kolejnym etapem było Kutno. Obejrzelśmy wystawę stałą w Muzeum Bitwy nad Bzurą w mauzoleum rodziny Mniewskich oraz odwiedziliśmy również Muzeum Regionalne w ratuszu miejskim, po którym oprowadzał nas Pan Dyrektor Paweł Szymczak. Zobaczyliśmy m.in. salę poświęconą generałowi Józefowi Hallerowi oraz sztukę regionalną, w tym rzeźby autorstwa m. in. Tadeusza Kacalaka i Andrzeja Wojtczaka.

Ostatnim punktem programu był zamek w Oporowie położony na wyspie należący do rodziny Oporowskich herbu Sulima. Zgromadzono tu pamiątki, broń, meble, obrazy, a następnie odwiedziliśmy zespół klasztorny Ojców Paulinów, w którym zwiedziliśmy wnętrza oraz zakrystię. Tam ciekawostką okazała się szafa z wejściem do kaplicy.

Wycieczka weekendowa była miłym przeżyciem i dostarczyła ciekawych wrażeń.

Julian Borkowski

Pszczyna

Naszą kolejną, lipcową wycieczkę odbyliśmy na Górny Śląsk, mając w programie Pszczynę i Tychy. Podróżowaliśmy komfortowo w wypełnionym w połowie autokarze, więc nawet nie odczuliśmy zbytniego zmęczenia wielogodzinną jazdą, tym bardziej, że w połowie drogi zjedliśmy smaczny obiad w zajeździe Kruszyna w Wiłkowie. Nocowaliśmy w bardzo przyzwoitym pszczyńskim hotelu „Piaskowy”.

Następnego dnia wyruszyliśmy do pałacu, przechodząc przez pięknie utrzymany rynek i fotografując zabytkowe kamieniczki. Obejrzenie urokliwego miasteczka zostawiliśmy sobie na wieczór.

W zamku powitała nas bardzo sympatyczna pani, która przeprowadziła nas z sieni przejazdowej i po włożeniu na nogi plastikowych ochraniaczy (a jakże!) zatrzymała grupę u stóp schodów paradnych i tam opowiedziała historię rezydencji – którą postaram się w skrócie przedstawić.

Otóż był to niegdyś zamek obronny, położony przy szlaku handlowym z Krakowa przez Śląsk na południe Europy. Wzniesiony już w XI/XII w. rękoma książąt piastowskich, w XV w. obronił się przed najazdem husytów, kiedy mieszkała w nim księżna Helena Korybutówna. Często zmieniał właścicieli: byli tu czescy Przemyslidzi z Opawy, Kazimierz II książę cieszyński, a w XVI w. magnat węgierski Aleksy Turzo, na którym zakończył się okres panowania książąt piastowskich na ziemi pszczyńskiej. Pszczyna stała się stolicą utworzonego w tym czasie Wolnego Państwa Stanowego obejmującego swoim zasięgiem cztery miasta: Mikołów, Bieruń, Mysłowice i Pszczynę oraz 50 wsi własnych i 27 wsi rycerstwa lennego. W 1548 r. właścicieli te zakupiła wrocławska rodzina Promniców, która przez ponad 200 lat przebudowywała pałac w stylu renesansowym i unowocześniała w stylu barokowym. We własnym dworze w Żarach Promnicowie utrzymywali nadworną kapelę, w której funkcję kapelmistrza pełnił słynny kompozytor niemieckiego baroku, Georg Philipp Telemann, w czasach współczesnych popularniejszy od Bacha. Na miesiące letnie, w latach 1704-07, przyjeżdżał on do Pszczyny, gdzie był traktowany jak domownik. Tam usłyszał polską muzykę ludową i pod jej wpływem skomponował „Koncerty polskie”. Dziś w Sali Lustrzanej zamku pszczyńskiego odbywają się cykliczne koncerty muzyki barokowej pod nazwą „Wieczory u Telemanna”.

Kolejny właściciel Pszczyny, Fryderyk Erdmann Anhalt-Koethen, który składał hołd lenny królowi pruskiemu Fryderykowi II, uzyskał od niego w 1825 r. tytuł księżęcy związany odtąd stale z tymi dobrami oraz ustanowił majorat. Rodzina ta powiększyła park zamkowy, a także zbudowała szereg budowli użytkowych. Anhaltowie prowadzili bogate życie

towarzyskie, utrzymywali na swoim dworze własną kapelę oraz teatr. Kontaktowali się też z polską arystokracją i dworem królewskim w Warszawie, czego potwierdzeniem jest portret Fryderyka Erdmanna z Orderem Orła Białego na piersi.

W 1846 roku dobra pszczyńskie przejęła hrabiowska rodzina von Hochberg z zamku Książ, uprawniona od 1850 r. do używania tytułu książąt von Pless (z Pszczyny), mieszkająca tam aż do 1945 r. Przebudowa zamku zakończyła się w czasach panowania drugiego księcia von Pless, Jana Henryka XI, który na dworze berlińskim piastował godność Wielkiego Łowczego Cesarstwa. Dokonano jej w latach 1870-76 wg projektu francuskiego architekta Aleksandra Destailleura. Zrealizowane zostały wówczas reprezentacyjne wnętrza sali jadalnej, zwanej lustrzaną oraz okazała klatka schodowa z westybulą. Bryła zamku otrzymała monumentalny charakter z wielkim dachem i wysokim masztem, na który wciągnano flagę z herbem Hochbergów.

W okresie I wojny światowej w zamku mieściła się główna kwatera wojsk niemieckich, a nawet mieszkał tu cesarz Wilhelm II. Książę Jan Henryk XV pełnił u boku cesarza funkcję oficera ordynacyjnego w stopniu pułkownika huzarów. Odbywały się tu narady sztabowe, a w wolnych chwilach organizowano polowania na żubry i jelenie.

Po II wojnie światowej utworzono tu muzeum, otwarte już w rok po jej zakończeniu. Ze zgromadzonych ocalałych mebli i wyposażenia z tego i innych zamków śląskich zrekonstruowano muzeum wewnątrz zamkowych na podstawie zachowanych oryginalnych fotografii i inwentarzy oraz zbiorów rodziny Hochberg z Monachium. Pieczołowicie przywrócono aranżację wnętrza wg stanu z początku XX w. i dziś oglądamy zamek tak dobrze i kompleksowo zachowany, że organizacja Europa Nostra z Hagii w konkursie o ochronie europejskiego dziedzictwa kulturowego w 1995 r. przyznała Pszczynie dyplom honorowy z brązową plakietą.

Zwiedzanie zaczęliśmy od parteru, poprzez korytarz zachodni, czyli antykamerę przed apartamentami cesarskimi, wyposażoną w trofea myśliwskie, niektóre podpisane osobą zdobywcy i datą polowania. Zamek przez całe wieki pełnił funkcję dworu myśliwskiego, stanowiąc bazę wypadową dla polowań w przyległej puszczy, gdzie utrzymywano hodowlę żubrów i jeleni.

Naprzeciwko umieszczono portret cesarza Wilhelma II w uniformie myśliwskim. Na wprost schodów stoi rzeźba z białego marmuru przedstawiająca Amnezis z Mojżeszem znalezionym na brzegu Nilu, dłuta Francesco Barzaghi z Mediolanu.

Następnie zobaczyliśmy apartamenty prywatne pana i pani domu, księżny Daisy von Pless z angielskiej rodziny Cornwallis-West, żony Jana Henryka XV, na których ślubie świadkiem był książę Walii, późniejszy król

angielski Edward VII. Apartamenty utrzymane są w stylu angielsko-chińskim, odmianie rokoka, zwanej stylem chippendale'a. Znajdują się tu piękne okazy mebli, jedwabiu, luster, zegarów, a także ciekawostka: bukiet sztucznych róż ustawiony na stole, jako przykład XIX-wiecznej dekoracji wnętrz. W sypialni pani ocalała rzeźbiona i złożona boazeria, w łazience wpuszczona w podłogę wanna. W pokoju do pracy księcia pokazano nam tajne przejście łączące z parterowym pokojem narad, a także monumentalny kominek i portrety rodzinne.

Wnętrza recepcyjne obejmują bibliotekę, salon wielki i jadalnię. Biblioteka obita drewnianą rzeźbioną boazerią posiada obecnie niewielki księgozbiór, ale ze starodrukami i Biblią z Norymbergi 1708 r. W salonie bogate wnętrze, także rzeźbione i złożone z holenderskimi obrazami, francuskimi meblami i marmurową rzeźbą Lidii dłuta Giacomo Ginottiego z Rzymu. Na sztaludze fotografia księżnej Daisy z synami. U góry wspaniały kryształowy żyrandol z 48 świecami. W sąsiednich pomieszczeniach paradnych wiele portretów rodzinnych, m.in. piękny wizerunek księżnej Daisy pędzla Ellisa Roberta. To była naprawdę piękna kobieta. W pokoju Reussów zachowana została kolorowa XIX-wieczna tapeta z roślinnym ornamentem.

I wreszcie Sala Lustrzana – dawna jadalnia, największe dwukondygnacyjne pomieszczenie z umieszczonymi naprzeciwko siebie dwoma kolosalnymi lustrami o powierzchni 14 m² każde, przewiezionymi z Paryża i do dziś nieskazitelnie czystymi. Boazerie i ściany nasycone ciemną bordową kolorystyką z bogatymi dekoracjami stiukowymi o motywach myśliwskich tworzą XIX-wieczne wnętrze, jedno z najlepiej zachowanych do dziś w Polsce. Nakryte sklepieniem z iluzjonistycznym niebem, pod którym wiszą obrazy z alegorią czterech pór roku i znaków zodiaku, namalowane przez artystów francuskich. Na jednej ze ścian dekoracyjny marmurowy bufet z popiersiami m.in. damy z renesansu oraz atrybutami Sali biesiadnej, czyli tacami i dzbanami. Sala jadalna używana była także, jako sala balowa, o czym świadczą balkony drugiej kondygnacji. Znakomita akustyka pozwoliła na organizowanie wspomnianych koncertów muzyki kameralnej.

Na koniec galeria lustrzana z trofeami myśliwskimi oraz II piętro z gabinetem miniatur (wyeksponowano ponad 200) i galerią myśliwską. Zeszliśmy jeszcze krętymi schodami do piwnic, pięknie sklepionych, gdzie wyobraźnia podpowiadała nam ilości beczek z winem.

Nie mieliśmy już czasu, aby zobaczyć dokładnie rozległy park z grobami Anhaltów i Hochbergów, ale udało nam się dodatkowo zboczyć do zameczku myśliwskiego Promnice w lasach pszczyńskich nad jeziorem Paprocany. To cacko architektury, zbudowane w stylu angielskiego gotyku w 1861 r. oglądaliśmy z zewnątrz w promieniach zachodzącego słońca, podziwiając jego romantyczny urok. Dziś po starannym remoncie pełni funkcję hotelu z restauracją.

Drugi punkt programu wycieczki to browar książęcy w Tychach, ale to całkiem inna bajka.

Zwiedzanie rozpoczęliśmy od Tyskiego Muzeum Piwowarstwa, wyjątkowego w skali Polski i Europy, ponieważ stanowi połączenie zabytkowego wnętrza i multimedialnych technik XXI w. Mieści się ono w dawnej kaplicy ewangelickiej z 1902 r. Powitał nas sam twórca potęgi tyskich browarów – książę Jan Henryk XI, przemawiający z portretu. Potem w sali kinowej zaprezentowano nam historię browaru. Został on założony w 1629 r. i stanowił chlubę budynków gospodarczych księstwa pszczyńskiego. Jest najstarszym browarem w Polsce. Został rozbudowany i unowocześniony w 2 poł. XIX w. W muzeum obejrzelśmy tę historię udokumentowaną fotografiami m.in. ze ślubu kolejnego z książąt pszczyńskich, Jana Henryka XV Hochberga z księżniczką angielską zwaną Daisy w 1891 r. Była ona spokrewniona z Churchilllem i niewykluczone, że już wtedy tyskie piwo trafiało do Anglii. W gablotach umieszczono ogromną kolekcję butelek, kufli, podstawek i puszek z całego świata. Ponadto wokół rozlokowano szereg akcesoriów piwowarskich. Kto miał ochotę, zaopatrzył się w różne stosowne pamiątki w sklepiku, gdzie można było nabyć m.in. piękne stylowe kufle.

Po krótkiej przerwie na kawę nadszedł czas na poznanie całego procesu warzenia piwa w cyklu produkcji.

Odbyliśmy pasjonującą wędrowkę po rozległym terenie, poznając stopniowo kolejne etapy warzenia piwa. O jakości piwa decydują: rodzaj zboża, poziom zastosowanej technologii, wiedza piwowarska oraz skład wody. W tyskim browarze stosuje się ziarno jęczmienia, wodę czerpie się ze studni głębinowych oraz źródła Gronie, a w produkcji korzysta się z 400-letniego doświadczenia. Najpierw moczy się ziarno, aż zacznie ono kiełkować. Następnie się je suszy, aby otrzymać słód. Potem następuje słodowanie, czyli dojrzewanie słodu, kiedy zmielony słód zostaje zalany wodą, odbywa się zacieranie w kadziach. Podczas tego procesu w warzelnii powstaje roztwór cukrów słodowych, tzw. brzeczka. Oglądaliśmy zabytkową warzelnię z miedzianymi kadziami, o pięknych kopułach i ścianami o zachowanej ceramice majolikowej z manufaktury z Karlsruhe w Badenii w tonacji niebieskiej i kafelkach z białymi dekoracjami o motywach kłosów, szyszek chmielu, źródeł wodnych i atrybutów piwowarskich. Zaczęto ją budować w 1916 r. i wyposażono w nowoczesne urządzenia z zakładów Weigla w Nysie. Jest ona do dzisiaj ozdobą browaru.

Kolejnym etapem produkcji piwa jest fermentacja, która przebiega w wysokich cylindrach ze stali nierdzewnej, ze stożkowatym dnem, tzw. tankofermentorach. Trafia tam brzeczka z dodatkiem przyprawy – chmielu oraz drożdży. Najlepszy chmiel w Polsce uprawia się w okolicach Lublina

i Puław. W procesie fermentacji na dnie zbierają się drożdże oraz białkowe osady. Przechodziliśmy obok ogromnej ilości tych cylindrów, stojących na wolnej przestrzeni, jak gigantyczny las metalowych kolumn.

Potem następuje leżakowanie, filtracja i stabilizacja piwa, kiedy odbywa się oczyszczanie go z zawiesin i osadów. Wreszcie przemieściliśmy się na drugą stronę torów kolejowych do hali, w której dokonuje się pasteryzacja i rozlew piwa do butelek lub puszek. Ten największy browar w Polsce produkuje 5,5 miliona hektolitrów piwa rocznie. Tu znajduje się też najszybsza linia rozlewająca piwo do puszek: 100 000 półlitrowych puszek w ciągu godziny lub 60 000 butelek w ciągu godziny! Obserwowaliśmy z antresoli proces mycia butelek, automatyczną obsługę maszyny dokonującej selekcji jakości mycia, wreszcie napełnianie i transport długimi węzowatymi przenośnikami do pakowania. W ogromnej hali pracowało zaledwie kilka osób, wszystko odbywało się automatycznie.

Jakość piwa tyskiego została dwukrotnie doceniona i nagrodzona Piwnym Oskarem: w 2002 r. Złotym Medalem i Grand Prix na światowym konkursie piwnym w Burton-on-Trent w Wielkiej Brytanii oraz w 2005 r. powtórnie w Monachium. Dziś browar produkuje trzy rodzaje piwa: Tyskie Gronie, Książęce oraz Dębowe Mocne. Polacy docenili jego walory i wypijają statystycznie 27 litrów piwa tyskiego na głowę w ciągu roku. Na świecie odbywają się festiwale piwne, np. niemiecki Oktoberfest, w Czechach świętowanie odbywa się cztery razy do roku, a Polska ma Biesiady Tyskie.

Wszędzie browary umieszczone są w pięknych, różnorodnych stylowo, zabytkowych budowlach. Tyski browar jest perłą architektury przemysłowej w Polsce. Różnorodne, bogato zdobione budynki przemysłowe i administracyjne, rozlokowane są na obszernym terenie z pięknie pielęgnowaną zielenią.

Ewa Kruszevska

ZWIEDZANIE WYSTAW Z KOMISARZEM

Wystawy: Między Wschodem i Zachodem. Ikony ze Słowacji oraz Sakralna architektura drewniana w Europie Środkowej w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie

Dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności i doskonałej współpracy z Instytutem Słowackim doszło do zorganizowania w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie dwóch niezwykle interesujących wystaw: „Między Wschodem i Zachodem. Ikony ze Słowacji”, oraz „Sakralna architektura drewniana w Europie Środkowej”.

Pierwsza z nich prezentowała jedną z największych i najciekawszych kolekcji ikon w Europie, które znajdują się w zbiorach Muzeum Szariszkiego w Borejowie na wschodniej Słowacji. Ikony gromadzone przez prywatnych

kolekcjonerów od połowy XIX wieku, po raz pierwszy zostały pokazane w 1907 r. w powstałym wówczas muzeum. Zbiór ten powiększył się znacznie po II wojnie światowej, kiedy władze komunistyczne zdelegalizowały Cerkiew greckokatolicką w Czechosłowacji.

Kolekcja ikon stanowi świadectwo bogatej kultury mieszkańców regionu Szariszu i wschodniej Słowacji. Określani, jako Rusini, Rusnaki, Łemkowie albo Ukraińcy stanowią niezwykle konglomerat etniczny i wyznaniowy, na którego ukształtowanie wpływ miało przenikanie się tradycji chrześcijaństwa Wschodniego i Zachodniego. Zasadnicze znaczenie na formowanie się kultury tej ludności miała od XVII w. Cerkiew greckokatolicka. Jej przejawem jest sakralna architektura drewniana, przepięknie wpisująca się w krajobraz tych ziem oraz ikony, które stanowią najistotniejszy element wyposażenia cerkwi. Ikona, której nazwa pochodzi od greckiego słowa eikón oznaczającego obraz, nie jest tylko elementem dekoracyjnym świątyni. Jest emanacją rzeczywistości transcendentalnej, uosobieniem przedstawionych na niej osób boskich i świętych. Najstarsze ikony, które prezentowaliśmy na wystawie pochodzą z XVI w., powstały pod wpływem klasztornej pracowni ikonopisarstwa w Przemyślu i Lwowie. Reprezentują tradycyjny kanon w przedstawianiu postaci oraz symbolikę. Od XVII w. w ikonach wyraźnie widoczne są wpływy „łacińskie”, które były następstwem unii kościelnej. Doszło wówczas do rozluźnienia kanonu, co wzbogaciło ich walor artystyczny. Stopniowo zaczął zmieniać się także pierwotny charakter ikon, które stały się obrazami religijnymi w duchu sztuki zachodniej. Pomimo tych zmian zachowały wysoką wartość kulturową i historyczną, stanowiąc nieodłączny element rozwoju ikonopisarstwa na całym obszarze Karpat.

Wystawa w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie została przygotowana przez Franciszka Gutka (Muzeum Szariszkie w Borejowie) i Marka Zalewskiego (PMA). Prezentowana była w Polsce w Sosnowcu (październik-grudzień 2007), Warszawie (9.01-17.02.2008 r.) i Suwałkach (22.02-31.03.2008 r.). W Warszawie pokazowi towarzyszyły wykłady prof. Michała Janochy (UKSW) i ks. Aleksandra Jacyniaka SJ oraz pokaz i omówienie techniki pisania ikon w wykonaniu ks. Jacka Wróbla SJ, a o teologii ikony mówił Mirosław Skórka (Instytut Stosunków Wschodnich).

Druga z prezentowanych w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie wystaw - „Sakralna architektura drewniana w Europie Środkowej”, została przygotowana przez Urząd Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej (Památkový úrad SR), a jej twórcą był Miłosz Dudasz z Krajowego Urzędu w Zilinie (Zachodnia Słowacja). Wystawa prezentowała najciekawsze obiekty znajdujące się na terenie państw Grupy Wyszehradzkiej (Czech, Polski, Słowacji i Węgier).

Drewno od zawsze było podstawowym surowcem budowlanym na obszarze Karpat. Ludzie wznosili z niego nie tylko proste budynki

mieszkalne i gospodarcze, ale także obiekty sakralne. Budowali je mieszkańcy, a ich dzieła świadczą o wyczuciu materiału, zręczności rzemieślniczej i wrażliwości estetycznej. Specyficzną architekturę świątyń na tym terenie kształtowały oddziaływania cywilizacji zachodniej oraz bizantyńskiej i rosyjskiej. Wieloetniczny i wieloreligijny charakter tego obszaru Karpat widoczny jest w formach i wyposażeniu katolickich kościołów, protestanckich zborów, greckokatolickich i prawosławnych cerkwi. Niestety nie dotrwał do naszych czasów inny ciekawy przejaw drewnianej architektury sakralnej – żydowskie synagogi.

Typową cechą najstarszych kościołów drewnianych z XV i XVI w. jest nawiązanie do gotyckiej architektury kamiennej, widoczne w wielobocznych prezbiteriach, stromych dwuspadowych dachach, masywnych wieżach oraz kształtach portali drzwi i oknach. Ciekawym przejawem architektury sakralnej są także dzwonnice, zwykle wolno stojące. Świadectwem złagodzenia podjętej przez Habsburgów w 2. połowie XVII w. rekatolizacji tych obszarów są protestanckie tzw. kościoły artykulatne. W myśl artykułów (stąd ich nazwa) zatwierdzonego przez sejm kodeksu, mogły być budowane tylko z drewna poza granicami osad. Nie mogły też posiadać wieży ani dzwonów. W ich prostym i niezwykle skromnym wyposażeniu szczególnie miejsce zajmuje ambona, z której głosi się Słowo Boże. Dla drewnianych świątyń obrzędu wschodniego (greckokatolickich i prawosławnych) typową cechą jest trójdzielne kształtowanie bryły i wnętrza. Oddaje to podział na część ołtarzową (światłyście) oraz nawę dla wiernych i wydzielone wejście (pierwotnie modliły się w nim kobiety). Sylwetkę cerkwi podkreślają kopuły i wieżyczki zwieńczone bogato dekorowanymi, kutymi krzyżami. Fascynującym elementem wyposażenia cerkwi jest ikonostas – brama niebios, zbudowana z ikon ściana, oddzielająca część ołtarzową (światłyście) od nawy. Zdecydowana większość prezentowanych cerkwi należy do Cerkwi greckokatolickiej. Odzierciedlają one bogatą kulturę ludności zamieszkującej wschodnią Słowację, południową Polskę i północne Węgry oraz przenikanie się tradycji chrześcijańskiego Wschodu i Zachodu w obrębie Kościoła katolickiego. Chociaż do naszych czasów zachowało się niewiele obiektów drewnianej architektury sakralnej, to te, które przetrwały stanowią bezcenną część dziedzictwa kulturowego Europy Środkowej.

Dzięki dobrej współpracy mazowieckich muzeów i zgody strony Słowackiej, wystawę Sakralna architektura drewniana w Europie Środkowej mogli obejrzeć także mieszkańcy Łowicza, a nawiązany przy okazji przez muzeum kontakt z Instytutem Słowackim zaowocował kolejnymi ciekawymi ekspozycjami.

Pomimo tego, że wystawy były prezentowane w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie krótko, bo tylko ponad miesiąc, cieszyły się dużym zainteresowaniem, gdyż obejrzało je około 4 500 osób.

Wśród nich była także spora grupa członków SMP, którym 11.02 br. miałem przyjemność przedstawić fascynujące ikony i drewnianą architekturę sakralną.

Sukces obu wystaw sprawił, że muzeum nasze zamierza kontynuować współpracę z Muzeum Szariskim w Barejowie i czyni starania, aby w roku przyszłym sprowadzić do Polski ekspozycję: „Świat cerkwi karpaccich. Sztuka Cerkwi greckokatolickiej na Słowacji”. Ze wstępnych rozmów wynika, że wystawę pokażemy nie tylko w Warszawie, ale także w Płocku, Łowiczu i Ostrołęce, co jest przejawem doskonałej współpracy mazowieckich muzealników.

Marek Zalewski

„Wyprawa w XX-lecie” w Muzeum Narodowym w Warszawie

Już do tradycji przeszły wizyty członków Stowarzyszenia Muzealników Polskich w Muzeum Narodowym w Warszawie na najważniejszych wystawach organizowanych przez tę instytucję. Tym razem wydarzeniem, które stworzyło okazję do odwiedzenia szacownego Muzeum była wystawa „Wyprawa w XX-lecie” prezentująca dorobek artystyczny polskiego dwudziestolecia międzywojennego. Nasza wycieczka odbyła się 17.03.2008 roku i wzięło w niej udział 45 osób głównie z Oddziału Mazowieckiego SMP.

Miło nam wyrazić wdzięczność kustoszowi wystawy Pani Katarzynie Nowakowskiej-Sito, która zechciała poświęcić swój czas na oprowadzenie naszej grupy i zapoznanie ze zgromadzonymi dziełami.

Obejrzenie w tak zorganizowany sposób ekspozycji dostarczyło uczestnikom wycieczki wiele satysfakcji i przyczyniło się zapewne do bardziej wnikliwego zapoznania się z tematyką wystawy. Jest to istotne, ponieważ okres dwudziestolecia w dziedzinie sztuk pięknych okazuje się wyjątkowy pod wieloma względami i chyba nie istnieje w świadomości społecznej w takim stopniu, na jaki zasługuje. Przyczyną takiego stanu rzeczy były zapewne krótki okres trwania dopiero, co odrodzonej państwowości polskiej oraz efemeryczność nowo powstałych trendów i kierunków w sztuce. Poza tym ich niekompletna znajomość wynikała zapewne z nieprzychylnego nastawienia w okresie PRL, kiedy usiłowano wymazać z pamięci narodowej wszystko, co kojarzyło się z „reakcyjną” II Rzeczpospolitą.

Okazuje się, że sztuka tego okresu to rozkwit różnorodnych zjawisk artystycznych w wielu dziedzinach. Niczym w soczewce skupiły się w odrodzonej Polsce wszystkie nurty, kierunki i programy sztuki europejskiej. To czas niezwykłej aktywności artystów świadomych specyficznego klimatu, w jakim znalazła się Polska po 1918 roku. Wystawa doskonale ilustruje procesy, gdzie odzyskanie niepodległości, dynamizm przemian, młodość i entuzjazm współistnieją z problemami społecznymi, nędzą, bezrobociem i narastającym katastrofizmem późniejszych lat.

Poruszanie się po mnogości wątków i nurtów tego okresu z pewnością ułatwił podział tematyczny ekspozycji. Jego treścią nie były pojęcia związane z historią sztuki, lecz motywy opisujące zjawiska życia społecznego i obyczajowego. Z tego klucza uporządkowano całą ekspozycję nadając jej poszczególnym częściom hasła: miasto, sport, maszyna, kino i in. Niezwykłych doznań dostarczają takie konstrukcje stylistyczne, gdy ten sam temat ukazany jest z punktu widzenia biegunowo odmiennych założeń artystycznych. Niech przykładem będzie temat miasta zilustrowany zarówno futurystycznymi wizjami przyszłości w wykonaniu Leona Chwistka jak i ekspresjonistycznymi wizerunkami robotników Wacława Krajewskiego czy Wojciecha Linke.

W innych miejscach sąsiadowali ze sobą klasyczni twórcy skupieni w Bractwie Świętego Łukasza i „nowocześni” koloryści-kapiści. W sztuce użytkowej styl zakopiański zestawiony jest z Art Déco. Gdzie indziej kilimy i gobeliny o motywach zaczerpniętych z folkloru kontrastują z meblami wykonanymi ze stalowych rur czy też modernistycznymi wyrobami ze szkła.

Uderza także duża aktywność artystów na polu tzw. kultury niskiej. Wynikało to zapewne z chęci zagospodarowania nowych przestrzeni i zjawisk życia codziennego. Wydaje się, że dla artystów projektowanie plakatów, opakowań czekolady czy też okładek czasopism było równie ważne jak malowanie płócien i tworzenie rzeźb.

Nie sposób wymienić wszystkich artystów, których dzieła zgromadzono na wystawie. Mnóstwo tutaj świetnych nazwisk takich jak Wojciech Weiss, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Józef Czapski, Bolesław Cybis, Józef Pankiewicz, Tadeusz Makowski i to nierzadko ze swoimi słynnymi pracami jak na przykład „Toaleta” Cybisa, „Poła Negri” Styki. To dobrze, że przypomniano szerokiej publiczności o istnieniu genialnych rysowników i rzeźbiarzy ze Szczepu Rogate Serce Stanisława Szukalskiego i Mariana Konarskiego.

Takie ujęcie tematyki wystawy jest godne pochwały i z pewnością pomaga utwierdzić się w przekonaniu o dużym znaczeniu prezentowanych zjawisk artystycznych. Podkreśla zarazem bogactwo i różnorodność kultury polskiej okresu dwudziestolecia międzywojennego.

Bartłomiej Karch

„Ukraina – światu. Skarby Ukrainy z kolekcji Platar” w Muzeum Narodowym w Warszawie

Dnia 23.06.2008 r. odbyła się wyprawa do Muzeum Narodowego w Warszawie zorganizowana przez Stowarzyszenie Muzealników Polskich Oddział Mazowiecki. Udział w niej wzięło ponad 40 osób z różnych mazowieckich placówek. Zwiedzającymi były osoby zrzeszone jak i nienależące

do Stowarzyszenia. Obejrzelismy wystawę „Ukraina światu”, po której oprowadził nas komisarz prof. Witold Dobrowolski. Na wystawie zaprezentowano skarby Ukrainy pochodzące z kijowskiej kolekcji Platar.

Ekspozycja obejmowała dość długi okres – najstarsze zabytki datowane są na V tys. p.n.e., najmłodsze na XIII w. n.e. Oprócz naczyń glinianych, metalowych, szklanych i innych ozdób całość wzbogacały rzeźby oraz detale pochodzące ze zbiorów Muzeum Narodowego.

Ekspozycja podzielona była na kilka charakterystycznych etapów. Jej początek to naczynia oraz inne wyroby wykonane głównie z gliny związane z kulturą trypolską. Mogliśmy zobaczyć formy naczyń gruszkowatych, dość dużych rozmiarów, które często wielu osobom znane są jedynie z publikacji. Szczególnie bardzo bogata ornamentyka na powierzchni brzuśców naczyń i szyjce. Jeśli chodzi o naczynia malowane kultury trypolskiej były one dość dobrze udokumentowane, lecz formy ryte, gdy każda wypukłość zdobienia jest dokładnie wygładzona to już ewenement. Ornamenty spiralne, symetrycznie rozłożone na powierzchni naczynia, dokładność wykonania, a przede wszystkim czas, jaki poświęcano na wykonanie jednego wyrobu to cechy charakteryzujące garncarstwo trypolskie. I chociaż ceramika ta jest nam znana to nadal wzbudza nasz podziw. Ze względów prawdopodobnie czysto ekonomicznych w IV tys. p.n.e. zdobnictwo ryte zastąpiono malowaniem. Oprócz naczyń można było zobaczyć modele świątyń z wyprofilowanymi nawet malutkimi detalami, gliniane modele sanek, figurki ludzi, zwierząt. Szczególną uwagę przykuwała malowana figurka byka na kołach (zabawka?).

Następna część wystawy poświęcona była Kimmerom, Scytom, Grekom. Wśród ogromu zabytków uwagę zwracały pochwy mieczy zrobione ze złota. Ozdoby to naszyjniki, pierścienie, bransolety świadczą o niezwyklej kunszcie złotników. Bardzo interesującym zabytkiem (szczególnie dla pań) jest diadem datowany na II-I w. p.n.e. z nefrytu, złota, agatu, krwawnika i granatu. Wszystko połączone w niezwyklej całość. Równie piękne były kolczyki w kształcie malutkich amfor z dokładnie zaznaczonymi najdrobniejszymi szczegółami. Oglądając kolejne ozdoby warto było zwrócić uwagę na sarmackie bransolety zdobione głowami syren. Ostatnia część ekspozycji to wyroby bizantyjskie – biżuteria, medaliony, liczne fibule i zawieszki. Bardzo ciekawe były wizerunki świętego Jerzego, szklany relikwiarz z V-VII w. n.e., naszyjnik wykonany z elektronu, zausznicie i kołatki.

Ogólnie wystawa robiła niesamowite wrażenie. Ogromna ilość różnych zabytków satysfakcjonowała nawet bardzo wymagającego widza. Skarby zaprezentowane w tradycyjny sposób, ale tak, że żaden nie umykał naszej uwadze.

Dla wielu muzealników również brak kontekstu historycznego jest kontrowersyjny. Nie wiadomo, z jakich stanowisk pochodzą dokładnie zabytki,

nieznane miejsce i warunki znalezienia. W związku z tym są również inne kłopoty, czyli datowanie, niemożliwe czasami do określenia bez wszystkich danych. Co do terminologii również musimy przyjmować ją z przymrużeniem oka ze względu na przywiązanie właścicieli do pewnych nazw.

Jednego tylko zabrakło na wystawie, o czym zawsze będę pisała i zawsze będę na to zwracać uwagę – zabrakło człowieka. Przecież te wszystkie przedmioty robili ludzie, nosili ludzie, wzbogacali swoje domy ludzie, znaleźli ludzie i dzięki kolekcjonowaniu przez ludzi mogliśmy je obejrzeć!!!

Iwona Kowalczyk-Mizerakowska

ZAPROSILI NAS, JUBILEUSZE

LISTOPAD 2007 – LISTOPAD 2008

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZEÓW

Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce i Oddział Mazowiecki SMP:

- z okazji Międzynarodowego Dnia Muzeów zaprosił muzealników Mazowsza i Warszawy na konferencję „Koncepcje rozwoju i projekty badawcze muzeów mazowieckich” do Ostrołęki i spotkanie integracyjne w Zagrodzie Kurpiowskiej w Kadzidle - 19 maja 2008;

Stowarzyszenie Muzealników Polskich Oddział Świętokrzyski:

- uroczystości w Muzeum Historii Kielc i spotkanie integracyjne w skansenie w Tokarni - 21 maja 2008;

JUBILEUSZE

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie:

- Z okazji 80. rocznicy utworzenia PMA Rozporządzeniem Prezydenta RP Ignacego Mościckiego na uroczystość odsłonięcia tablicy w budynku dawnej Szkoły Podchorążych (pierwsza siedziba Muzeum w latach 1928-1940) w Łazienkach Królewskich w Warszawie ” - 12 maja 2008;

Muzeum Regionalne w Siedlcach:

- z okazji 5. rocznicy objęcia stanowiska Dyrektora Muzeum Regionalnego w Siedlcach przez pana Andrzeja Matuszewicza - 5 września 2008;

Uroczystości Jubileuszowe Stulecia Muzeum Narodowego w Kielcach:

- uroczystości poświęcenia sztandaru Muzeum Narodowego w Kielcach - 7 października 2008,
- otwarcie wystawy „Najcenniejsze zabytki Muzeum Narodowego w Kielcach” - 8 października 2008;

Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach - uroczystości Jubileuszowe z okazji 30-lecia muzeum:

- otwarcie wystawy jubileuszowej „Jerzy Dunin-Borkowski – kolekcjoner, twórca muzeum w Krośniewicach” - 25 października 2008;

KONFERENCJE

Zakład Tradycji Antyku w Sztukach Wizualnych IA UW i Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów IA UW ARCHEO:

- „Między Rzymem a Warszawą – Franciszek Smuglewicz i archeologia” - 27 listopada 2007

Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki:

- międzynarodowa konferencja „W stronę nowoczesnego muzeum” połączona z warsztatami tematycznymi w Warszawie - 6, 7 marca 2008;

Muzeum Niepodległości w Warszawie, Archiwum Państwowe Dokumentacji Osobowej i Placowej w Milanówku, Burmistrz Miasta Milanówka, Towarzystwo Miłośników Milanówka:

- „Pozyskiwanie, gromadzenie i konserwowanie dokumentów do historii małych ojczyzn” w Milanówku - 15 maja 2008;

Instytut Archeologii UW, Stowarzyszenie ARCHEO:

- „Interdyscyplinarne badania, założeń rezydencjonalnych i obronnych” - 6 czerwca 2008;

Biuro Kultury Urzędu Miasta St. Warszawy:

- Międzynarodowa Konferencja „Coexistence. Współistnienie” - 6, 7.06.2008;

Stowarzyszenie Muzealników Polskich Oddział Świętokrzyski, Targi Kielce, Muzeum Diecezjalne w Kielcach:

- II Międzynarodowa Konferencja Muzealników „Muzea naszych czasów” w Kielcach - 16 czerwca 2008;

Międzynarodowe Centrum Informacyjno-Consultingowe, Kijów, Ukraina:

- XXVIII Międzynarodowa Konferencja „Polska-Ukraina: sami budujemy przyszłość. Inwestycyjne interesy za granicą”, Lwów - 12, 13 lipca 2008;

ASTD Global Network Poland:

- konferencja podsumowująca projekt „Dobry trener NGO” w Warszawie - 11 sierpnia 2008;

Muzeum Warszawskiej Pragi Oddział Muzeum Historycznego:

- „Świątynie prawego brzegu. Kościół katolicki w dziejach prawobrzeżnej Warszawy” - 18 listopada 2008;

Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych:

- V Ogólnopolskie FIP – Konferencja „Rzeczpospolita Obywatelska” i Piknik Organizacji Pozarządowych w Warszawie - 19, 20 września 2008;

SESJE NAUKOWE I SYMPOZJA

Zamek Królewski w Warszawie:

- „Samorzady i władze Warszawy od XIV do XXI wieku” - 28, 29.10.2007;

Muzeum Mazowieckie w Płocku:

- „Polskie Art Déco” w Płocku - 10 grudnia 2007;

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie:

- „Rezultaty badań ekspedycji terenowych Państwowego Muzeum Archeologicznego i Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich, Oddział w Warszawie w 2007 roku” - 5 lutego 2008,
- „Sztuka Konserwacji 2008” - 17-19 kwietnia oraz 15 maja 2008;

Muzeum w Łowiczu:

- IX Ogólnopolskie Sympozjum Muzealnictwa Regionalnego pt. „Muzea regionalne jako samorządowe instytucje kultury. Bieżące funkcjonowanie, sukcesy i problemy, współpraca z innymi podmiotami” - 3, 4.10.2008;

WARSZTATY SZKOLENIOWE

Instytut Austriacki w Warszawie:

- „Warsztaty zarządzania kulturą” w Warszawie - 21 lipca-8 sierpnia 2008;

Laboratorium Edukacji Twórczej, Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie:

- ogólnopolski projekt edukacyjno-twórczy „Partycypacja – muzealna instrukcja obsługi” - IV etapy, wiosna - zima;

WYKŁADY

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie:

- „Opatów, stan.1, woj. śląskie. Największe cmentarzysko kultury przeworskiej” - prof. Renaty Madydy-Legutko, dr Judyty Rodzińskiej-Nowak, mgr Joanny Zagórskiej-Telgi z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego - 10 stycznia 2008,
- „Ikona na Słowacji” - ks. Aleksandra Jacyniaka SJ - 8 lutego 2008;

Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie:

- „Ochrona zabytków kultury materialnej – Metody konserwacji tkanin samodzielnych na przykładzie łomżyńskiego stroju kobiecego z przełomu XIX/XX wieku” w ramach Festiwalu nauki – mgr Barbary Jasiewicz - 21 września 2008;

NA OTWARCIA WYSTAW i MUZEÓW

Muzeum Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie:

- na uroczyste otwarcie Muzeum oraz wystawę inauguracyjną „Z Marymontu na Ursynów” - 28 stycznia 2008;

Muzeum Romantyzmu w Opinogórze:

- na uroczyste otwarcie Dworu Krasińskich w Zespole Pałacowo-Parkowym w Opinogórze - 12 września 2008;

Muzeum Mazowieckie w Płocku:

- „Lampy lampom coś mówią” - 10 kwietnia 2008;

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie:

- „Skarby wieków średnich” - 10 grudnia 2007,

- „Prawdziwe zimowe historie” - 19 grudnia 2007,
- „Między Wschodem i Zachodem. Ikony ze Słowacji” - 9 stycznia 2008,
- „Sakralna architektura drewniana w Europie Środkowej” - 9.01.2008,
- „Chersonesz Taurydzki – przeszłość i teraźniejszość” - 2 kwietnia 2008,
- „Osiedziesiąt lat...” - 24 listopada 2008;

Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie:

- „Podróże Pana Cogito” - 17 marca 2008;

Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie:

- „Kto żyw do kościoła ciągnął...” - 25 stycznia 2008,
- „Aborygeni Australii w fotografii i sztuce” - 25 kwietnia 2008,
- „Myślę obrazami. Malarstwo i grafika Jagi Karkoszki” - 25.06.2008,
- „Świat żyrardowskich kobiet na przełomie XIX i XX w.” - 13.09.2008;

Pałac Herbsta Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi:

- „Warszawski szyk” - 31 stycznia 2008;

Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie:

- „Proces Norymberski. Zbrodniarze i ich ofiary” - 31 marca 2008;

Muzeum Regionalne w Koźmierzach:

- „O łowiectwie inaczej” - 5 kwietnia 2008,
- „Początki wielkiego pontyfikatu Jana Pawła II”. Fotografie Tadeusza Zagodzińskiego - 12 września 2008,
- „Inspiracje. Garbatka – Letnisko 2008”. Wystawa poplenerowa. - 17.10.2008,
- „Rzeczywistość naznaczona dźwiękiem czasu. Grzegorz Szewczyk rzeźba” (35-lecie pracy twórczej) - 7 listopada 2008;

Muzeum Drukarstwa Warszawskiego Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy:

- na „Iluminacje Strony Biblii”, wystawa prac biorących udział w konkursie i wręczenie nagród laureatom - 7 lutego 2008,
- „Księgarnia Wydawnicza Trzaska, Evert i Michalski” - 15 maja 2008;

Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie:

- „W kręgu mazowieckich ziemian przełomu XIX i XX wieku” - 11.12.007,
- „Zamek w Ciechanowie – przeszłość na nowo odkryta” - 25.06.2008;

Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie i Licea w Ciechanowie:

- uroczysty wernisaż-widowisko o Stefanie Żeromskim otwierający wystawę Barbary Wachowicz „Reduta Żeromskiego” i promocję książki Barbary Wachowicz „Ciebie jedną kocham”. Tropami Stefana Żeromskiego w Ciechanowie - 13 września 2008;

Muzeum w Łowiczu:

- „Passio Domini Nostri Jesu Christi w sztuce dawnej i współczesnej” - 8 marca 2008;

Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie:

- „Olimpijskiej areny profile” - 7 lutego 2008,
- „Pięć kółek nad Pekinem” - 15 kwietnia 2008,
- „Piktogramy Janusza Golika Złotej Ramy” - 7 maja 2008;

Muzeum Plakatu w Wilanowie:

- „21 Międzynarodowe Biennale Plakatu” - 7 czerwca 2008;

Muzeum Ziemi PAN w Warszawie:

- „Nordland – barwy norweskich nocy.” Fotografie Bożeny i Waldemara Komorowskich - 3 kwietnia 2008;

Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu:

- „W kręgu światła lampy naftowej” - 18 stycznia 2008,
- „Mody i splendory. Luksusowe tkaniny – oryginały, rekonstrukcje, interpretacje” - 8 lutego 2008,
- „Piękno na co dzień. Japońskie przedmioty użytkowe, stroje i broń” - 18 kwietnia 2008;

Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu:

- „Ładowanie wyobraźni. Malarstwo Władysława Wałęgi” - 9.04.2008;

Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie:

- „Pióropusz generała Hallera. Rara et curiosa” - 3 kwietnia 2008,
- „Wizja Wojska Polskiego w twórczości Kossaków” - 8 maja 2008,
- „Generał brygady pilot Witold A. Urbanowicz – legenda polskich skrzydeł” połączona z promocją książki Wojciecha Krajewskiego - 6.10.2008,
- „I będzie wolna Polska... Legiony Polskie w sztuce” - 7 listopada 2008,
- „Somosierra 1808–2008 r.” - 11 listopada 2008;

Instytut Słowacki w Warszawie:

- Kveta Fulierová „Chopin i kosmos” oraz instalacji artystycznych Gabriela Medvedová „Linia, struktura, płaszczyzna w świetle” - 7 marca 2008;

Towarzystwo Opieki nad Zabytkami:

- „1 architekt, 1 fotograf. Twórczość Jana Koszyc-Witkiewicza w fotografii Jerzego Szandomirskiego” - 4 lutego 2008,
- „Zwierzyniec w starej pocztówce i fotografii” - 3 lipca 2008,
- „Zabytki w grafice i rysunku Romana Muchy” w Ermitażu w Łazienkach Królewskich - 4 września 2008;

Narodowe Centrum Sportu, Muzeum Warszawskiej Pragi Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy:

- „Stadion X – lecia. Wydarzenia – Ludzie – Emocje”, na terenie Centrum Kultury w dawnej Wytwórni Koneser - 11 sierpnia 2008.

IMPREZY PLENEROWE

Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Wojskowa Akademia Techniczna, Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki:

- widowisko historyczne „Noc Listopadowa zdobycie Warszawskiego Arsenalu” - 24 listopada 2007,
- widowisko historyczne „Noc Listopadowa zdobycie Warszawskiego Arsenalu” - 29 listopada 2008;

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie i Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki:

- impreza międzynarodowa „Dni dziedzictwa Słowiańskiego” pt. „W słowiańskiej kuźni” - Europejskich Dni Dziedzictwa - 27, 28 września 2008;

Muzeum Mazowieckie w Płocku:

- impreza zapustna „Idzie Zapust drogą, a z nim przebierańce”, w Płocku (Tłusty Czwartek) - 31 stycznia 2008;

Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce:

- „Święto Soli. Sól dziedzictwem Europy” pokazy plenerowe, multimedialne, inscenizacje, wystawy - 8 czerwca 2008;

Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu:

- „V Ogólnopolski Turniej Rycerski o szablę Mikołaja i Krzysztofa Szydłowieckich” - 20, 21 września 2008;

PROMOCJE KSIĄŻEK

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie:

- „Kultura bogaczewska w 20 lat później. Materiały z konferencji, Warszawa 26-27 marca 2003” - 28 listopada 2007,
- „Wiadomości Archeologiczne” tom LIX - 12 lutego 2008,
- „Od matriarchatu do patriarchy” prof. Zygmunta Krzaka - 18.03.2008,
- „Nauka i zabytki. Nauki ścisłe w służbie archeologii, ochronie zabytków oraz historii” - 19 czerwca 2008;

Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie i Fundacja Monumenta Archaeologica Barbarica:

- Magdaleny Dzięgielewskiej i Magdaleny Kulczyńskiej „Cieślówice Duże. Ein Gräberfeld der Przeworsk-Kultur im südwestlichen Masowien” - 14 listopada 2008;

Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich:

- „Święck. Wczesnośredniowieczny zespół osadniczy na północno-wschodnim Mazowszu” Danuty Jaskanis - 15 maja 2008;

Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie:

- Leszek Długosz wiersze, Janusz Kapusta rysunki „Podróżne” - 9.05.2008;

Muzeum Historyczne m.st. Warszawy:

- „Almanach Muzealny” V tom - 31 stycznia 2008,
- „Varsaviana w kalendarzach warszawskich 1795-1939” Stanisława Ciepłowskiego, z serii „Biblioteka Warszawska” - 22 kwietnia 2008;

Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie:

- „Do niepodległości” album Janusza Ciska i Marka Ciska - 7.11.2008;

INNE

Pałac Herbsta Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi:

- „Weekend w kuchni zmysłów” - 1, 2 grudnia 2007,
- koncert dla dzieci „Bajka świąteczna” - 16 grudnia 2007,
- spotkanie panelowe „Między rozważą a romantycznością. Kobieta w początkach nowoczesności” - 9 kwietnia 2008;

Muzeum Drukarstwa Warszawskiego Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy:

- Wieczór poświęcony książce Władysława Zambrzyckiego „W oficynie Elerta. Luźne zapiski księgarskie z roku 1650” - 6 grudnia 2007;

Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie:

- koncert świąteczny pt. „Wieczór Kolęd” - 20 grudnia 2007,
- koncert wielkanocny pt. „Polskie Pieśni Pasyjne” - 17 marca 2008;

Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie, Salon Poezji, Muzyki i Teatru w Toronto:

- na sztukę Kazimierza Brauna „Tamara L.” - 12 marca 2008;

Muzeum Woli Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy:

- spotkanie „Dwa oblicze Orientu: Turcy i Polacy” - 11 marca 2008;

Muzeum Mazowieckie w Płocku:

- spotkanie z cyklu „Środy Literackie Tumską 8”, Wojciech Łęcki „Fuga na ziarno piasku” - 16 stycznia 2008,
- spotkanie z cyklu „Konfrontacje Historyczne” pt. „Stosunki polsko-żydowskie po II wojnie światowej” - 4 lutego 2008,
- „Spotkania z kulturą etniczną. Indonezja” - 19 kwietnia 2008,
- spotkanie z cyklu „Konfrontacje Historyczne”, dyskusja panelowa pt. „Ocalić człowieka - ocalić kulturę. Na kanwie myśli Jana Pawła II” - 22 kwietnia 2008;
- koncert „Impresiones Argentinas, w ramach X Letniego Festiwalu Muzycznego 2008” - 11 lipca 2008;
- NOC W MUZEUM pod hasłem „Muzealna noc z duchami przy Tumskiej 8” - 31 maja 2008;

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka:

- NOC MUZEÓW pod hasłem „30 lat na liście UNESCO” - 16 maja 2008;

Muzeum Warszawskiej Pragi (w organizacji) Oddział Muzeum Historycznego w Warszawie:

- imprezę „Podwórkowe granie na Targowej 50/52” - 17 maja 2008,
- „Muzyczny spacer ulicami Starej Pragi” - 12 lipca 2008;

Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie:

- NOC MUZEÓW - 17 maja 2008;

Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce:

- NOC MUZEÓW pod hasłem „Węgierski gulasz kulturalny” - 17.05.2008;

Muzeum im. Jerzego Dunin-Borkowskiego w Krośniewicach i Centrum Kolekcjonerstwa Polskiego:

- VII Ogólnopolskie Święto Kolekcjonerów „Przeszłość - Przyszłości” (w ramach obchodów 30-lecia Muzeum).

Dziękujemy za życzenia z okazji Bożego Narodzenia i Wielkanocy: dyrekcji i pracownikom Muzeum Wsi Radomskiej, Muzeum Mazowieckiego w Płocku, Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, Muzeum Drukarstwa Warszawskiego, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Warszawie, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie, Zamek Królewski w Warszawie, Muzeum Kowalstwa w Warszawie, Muzeum Pałac w Wilanowie

Halina Czubaszek - prezes Oddziału Mazowieckiego SMP

MAZOWIECKIE ZDARZENIA MUZEALNE - WIERZBA

Konkurs „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne - Wierzba” II edycja rozstrzygnięty

W dniu 26 sierpnia 2008 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę nr 1912/164/08 w sprawie organizacji II edycji konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne - Wierzba” na najciekawszą wystawę i imprezę plenerową zorganizowaną w 2007 r. na Mazowszu oraz powołał rozszerzoną Kapitułę, w skład której weszli przedstawiciele Departamentu Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, Stowarzyszenia Muzealników Polskich Oddział Mazowiecki, muzeów Warszawy i Mazowsza, Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji zabytków, Mazowieckiego Centrum Kultury i Sztuki. Patronat nad konkursem sprawuje Adam Struzik Marszałek Województwa Mazowieckiego. Organizatorem Konkursu jest Samorząd Województwa Mazowieckiego we współpracy z naszym Oddziałem Mazowieckim SMP.

Placówki muzealne, chcące wziąć udział w Konkursie, miały bardzo krótki czas tj. od 28 sierpnia do 12 września 2008 r. na złożenie wniosków w Departamencie Kultury, Promocji i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie. Kapituła rozpatrzyła je do 17 października. Uroczyste rozdanie nagród i wyróżnień w ramach II edycji Konkursu odbędzie się 13 grudnia w Różanie k. Makowa Mazowieckiego – Stolicy Kulturalnej Mazowsza 2008.

Niestety, krótki czas nie pozwolił małym placówkom na wzięcie w nim udziału. Do konkursu zgłosiły się głównie duże muzea podległe Samorządowi Województwa Mazowieckiego. 14 placówek muzealnych zgłosiło 17 wystaw (2 wnioski odrzucono, gdyż zgłoszono wystawy zorganizowane w 2008 r.), 6 placówek muzealnych zgłosiło 8 imprez (1 wniosek odrzucono, gdyż nie spełniał kryteriów Regulaminu - muzeum podlegało Ministerstwu).

Kapituła II edycji konkursu „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne - Wierzba” na swych posiedzeniach rozpatrzyła i oceniła wszystkie prace.

W kategorii najciekawsza wystawa zorganizowana w 2007 r. przez placówkę muzealną na Mazowszu, nagrodzone zostały:

- **I miejsce** - „Skarby wieków średnich” zgłoszona przez Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie;
- **II miejsce** - „Malarstwo Romana Kochanowskiego w 150 rocznicę urodzin” zgłoszona przez Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu;
- **III miejsce** - „Hielle i Dietrich. Historia rodzin, fabryk i fortuny” zgłoszona przez Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie.

Ponadto honorowe wyróżnienia przyznano za wystawy:

- „Lekarze, aptekarze i szpitalnictwo w Przysusze w XIX i na początku XX wieku” zgłoszona przez Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze, Oddział Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu;
- „Życie i twórczość Małgorzaty Łada-Maciągowej (1881-1969)” zgłoszona przez Muzeum Regionalne w Siedlcach;
- „W kręgu mazowieckich ziemian przełomu XIX i XX wieku” zgłoszona przez Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie.

W kategorii najlepsza impreza, pokaz, ekspozycja w plenerze poza siedzibą muzeum:

- **I miejsce** - „Dwusetna rocznica utworzenia Księstwa Warszawskiego i przybycie Legionów Dąbrowskiego na ziemię polskie” zgłoszona przez Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce;
- **II miejsce** - „Historia łączy pokolenia” cykl przedsięwzięć zgłoszonych przez Muzeum Regionalne w Siedlcach;
- **III miejsce** - „Dłutem, piórkiem, rysikiem... matematyczne zabawy graficzne”. W ramach XI Pikniku Naukowego Radia BIS zgłoszona przez Muzeum Drukarstwa Warszawskiego, Oddział Muzeum Historycznego m.st. Warszawy.

Ponadto honorowe wyróżnienia przyznano za imprezy:

- „Ludowe Klimaty 2007” zgłoszone przez Muzeum Ziemi Otwockiej funkcjonującego w ramach Otwockiego Centrum Kultury;
- „V Festyn Archeologiczny na zamku w Liwie. Potop Szwedzki.” zgłoszona przez Muzeum Zbrojownię na Zamku w Liwie.

W tym roku Kapituła zaproponowała aby nagrody i wyróżnienia na gali przyjmowali dyrektorzy z komisarzami nagrodzonych wystaw, aby muzealnicy czuli się docenieni, gdyż oni są autorami wystaw i imprez.

Mam nadzieję, że następna III edycja konkursu za 2008 r. będzie ogłoszona już na początku roku kalendarzowego i terminu składania wniosków będzie dłuższy, aby mogły przygotować i złożyć wnioski małe muzea z całego Mazowsza.

Dziękujemy władzom Województwa Mazowieckiego za docenienie pracy muzealników i przeznaczenie pieniędzy na nagrody dla Muzeów za ich działalność, gdyż nie wszystkie województwa w Polsce organizują takie konkursy.

Halina Czubaszek - członek Kapituły

PODPISY DO FOTOGRAFII

Podpisy do fotografii:

1. Izba ekspedycyjna - tzw. pierwszy stół apteczny, fot. ze zbiorów Muzeum Farmacji.
2. Logo Muzeum - Officina Sanitatis, fot. ze zbiorów Muzeum Farmacji.
3. Wejście do Muzeum - ul. Piwna 31/33, fot. ze zbiorów Muzeum Farmacji.
4. Odczynniki do laboratorium, fot. ze zbiorów Muzeum Farmacji.
5. Otwarcie konferencji - Maria Samsel, Dyrektor Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce i Halina Czubaszek, Prezes Oddziału Mazowieckiego SMP, fot. ze zbiorów Muzeum Kultury Kurpiowskiej.
6. Uczestnicy konferencji na dziedzińcu Muzeum, fot. ze zbiorów Muzeum Kultury Kurpiowskiej.
7. Statuetka przyznawana jako nagroda w konkursie „Mazowieckie Zdarzenia Muzealne - Wierzba”.

SPIS TREŚCI

Muzea Warszawy	
- Muzeum Farmacji im. mgr Antoniny Leśniewskiej - Iwona Arabas	s. 1-3
Z Życia Oddziału:	
- Walne Zgromadzenie SMP OM - Ewelina Kwiatkowska	s. 4-5
- Sprawozdanie Zarządu SMP OM - Halina Czubaszek	s. 5-12
- Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej SMP OM - Roman Kochanowicz, I. Korgul-Wyszatycka, B. Rzczycka	s. 13-14
- Delegaci SMP OM wybrani na IV Walny Zjazd Delegatów Zarządu Głównego SMP - Halina Czubaszek	s. 15
- Protokół z Walnego Zjazdu Delegatów Zarządu Głównego SMP - opracowała Barbara Rogalska	s. 16-19
Z cyklu <i>Dzień Muzealnika</i>	
- Sesja w Ostrołęce - Halina Czubaszek	s. 19-20
Z cyklu <i>Wyprawy, objazdy naukowe:</i>	
- Wyprawa po Księstwie Łęczyckim - Julian Borkowski	s. 21-22
- Wyprawa do Pszczyny i do Tych - Ewa Kruszewska	s. 23-27
Z cyklu <i>Zwiedzanie wystaw...:</i>	
- „Między Wschodem i Zachodem...” - Marek Zalewski,	s. 27-30
- „Wyprawa w XX-lecie...” - Bartłomiej Karch,	s. 30-31
- „Ukraina - światu...” - Iwona Kowalczyk-Mizerakowska	s. 31-33
Z cyklu <i>Zaprosili nas, jubileusze</i>	
- <i>Zaprosili nas...</i> - Halina Czubaszek	s. 33-40
Z cyklu <i>Mazowieckie Zdarzenia Muzealne - Wierzba:</i>	
- II edycja konkursu	s. 40-42
Podpisy do fotografii	s. 42
Spis treści	s. 43
Stopka redakcyjna	s. 44

SIEDZIBA OM SMP

Halina Czubaszek - prezes
Regina Dziklińska - skarbnik
Państwowe Muzeum Archeologiczne
ul. Długa 52 (Arsenał)
00-241 Warszawa
tel. (022) 831-32- 21

SEKRETARZ OM

Monika Moskal
Muzeum Narodowe
w Warszawie
tel. (0-22) 621-10-31 w. 369
moskal.monika@gmail.com

REDAKCJA

Redaguje zespół:

Barbara Rogalska i Izabela Wichrowska

Adres do korespondencji:

Barbara Rogalska, Muzeum Drukarstwa
Warszawskiego - oddział Muzeum
Historycznego m.st. Warszawy
ul. Łucka 1/3/5, 00-842 Warszawa,
tel/fax 0-22 620-60-42;
e-mail: i.wichrowska@mhw.pl
www.muzeumdrukarstwa.mhw.pl

